

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 28 Cor.
Pe un jum. . . 14 „
Pe o lună . . . 2.40 „

Nrul de Duminică:

Pe un an . . . 5 Cor.
Pentru România și
America . . . 10 Cor.

Nrul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferencz-utca 20.
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Mulțămite publice și Loc de-
schis costă fiecare șir 20 fil.
Manuscrisuri nu să îna-
poiază.

Telefon pentru oraș și
comitat 502.

O declarație a dlui Oncu.

Primit spre publicare următoarele:

Arad, 9 Decembrie n. 1910.

Domnele redactor,

Somat fiind de «Drapelul», vă rog să
dați loc în coloanele ziarului «Tribuna»
următoarei declarații:

Înainte de toate declar că «Tribuna» este
și va rămâne un ziar strict național și in-
transigent, care, stând neclintit pe baza pro-
gramului național, servește și va servi în-
totdeauna, cu toată credința și fără șovăire,
interesele partidului național român. Inspi-
rat de opinia publică românească și organ
de publicitate al întreg neamului nostru,
«Tribuna» își va susține însă deplină sa
neatârănare.

În ce privește ideile și întreg procesul de
premenire politică, sulevată în coloanele acestui
ziar în timpul din urmă, țin să declar că
eu nu intru în aceste discuții, ci discuția o
las competenței legitime a d-lui Octavian
Goga, a autorului «Părerilor libere» și
competenței redacției acestui ziar.

Nu pot, însă, să nu dau expresie părerii
mele, că toată «acuza» și «alarma» ce o dă
acum «Drapelul» împotriva «Tribunei», are
caracterul unui odios atentat îndreptat nu
numai împotriva ziarului «Tribuna», ci și
împotriva tuturor instituțiilor românești, create
și susținute de noi cu jertfe mari, alături
de «Tribuna». Avem însă nădejde că cu
ajutorul lui Dumnezeu vom scăpa și de
aceste atacuri.

Ca încheiere, în ce privește «bănuiala»
— pe care «Drapelul» nici după o «pândă»
atât de îndelungată n-o poate „suprima” —
anume că din partea acestui ziar s'ar pre-
găti o dezertare și tradare, — în conștiința
mea de român și om de cinste mă țin mult
mai presus decât să intru cu „Drapelul” în
orice discuție asupra acestui punct. Ajunge
să declar că cu aceiaș dreptate cu care dl
Dr. Valer Branisce mă bănuiește că aș fi
în stare să închin, pe față sau în ascuns,
ziarul „Tribuna” d-lui vicar Mangra, — cu
aceiaș dreptate aș putea să-l bănuiesc eu pe
dl Dr. Branisce că ar fi în stare să fure
lingurile de argint de pe masa d-lui Episcop
Cristea.

Primiți, vă rog, etc.

Dr. Nicolae Oncu.

Clericalismul și biserica română.

— De un vechi bărbat politic al nostru. —

În trecut soarta preotului român era le-
gată de soarta poporului român; reciproc,
unul era avizat la celalalt și cu cât pros-
pera și se întăria poporul în parohie, cu
atât se îmbunătățea și starea materială a
preotului. Aceasta strânsă legătură între
preot și între poporul credincios a susținut
și apărât biserica noastră contra persecu-
țiilor din timpurile trecute.

Acum însă se vede că împrejurările
schimbă pe oameni. E un vechiu proverb
că timpurile schimbă moravurile. Acum se
poate observa că de când s'a introdus con-
grua — salarizarea parțială a preoțimii din
partea statului — o parte a preoțmei no-
astre începe a se interesa mai puțin de soarta
și de prosperarea parohienilor săi — în-
cepe a căpăta poftă de a se organiza pe
bază clericală.

Să nu uite însă preoțimea română —
de ambele confesiuni — că simțul religios,
până acum încă neatacat, al poporului ro-
mân, a pus-o pe dânsa în situația con-
gruistă de azi, deci să țină cont de acest
simț și să nu-l vatăme. Să nu uite apoi,
că clericalismul (organizarea preoțmei ca
castă separată, cu prerogative în spirit de
dominațiune) e la poporul român un fenom-
en străin, în absolut contrast cu trecutul
bisericii noastre și cu vederile poporului
român despre instituțiunea bisericească. Să
nu treacă cu vederea că clericalismul, dacă
s'ar introduce în biserica noastră, ar de-
veni un factor distrugător și că tocmai ca
la alte popoare — ar produce și la noi
ură față de preoțime, ceea ce ar fi un ade-
vărat dezastru pentru biserica noastră.

Poporul român — de ambele confesiuni —
a privit până acum biserica ca o instituțiune
ocrotitoare și mângâitoare și cu pietate moș-
tenită din generație în generație a și
ținut la biserica sa. Atitudinea clericală în-
dolentă a preotului față de binele și pros-
perarea credincioșilor însă poate să aducă
cu sine devalarea vazei și slăbirea
puterii atrăgătoare a bisericii în po-
por, poate produce o răceală, o înstrăinare
față de biserică. Din antipatie față de preo-
tul clerical și congruist poporul nu va mai
cerceta biserica și văzând cu timpul că
preotul absolut nu se mai interesează de
binele și prosperarea lui, poate urma negli-
jarea, totala părăsire a bisericii, ca a unei in-
stituțiuni ce nu se interesează de existența
credincioșilor. Atunci e pierdută și congrua
și preotul, cu clericalismul său cu tot, căci
numai până atunci e lipsă de preot, până
până când în parohie trăiește un popor
credincios, cu bunăstare materială și cu
prosperitate economică, aceste fiind condi-
țiunile cari îl leagă de pământ și de tradițiunile
trecutului. Când credincioșii sărăcesc, iau

lumea în cap și se respiră, atunci înceată
lipsa de preot. Trăim timpuri, când biserica
numai așa va putea avea putere atrăgătoare,
dacă va lucra în mod învederat pentru bi-
nele și prosperarea credincioșilor săi și a
ceste timpuri o să dureze și în viitor.

Deci prelații români — de ambele con-
fesiuni — precum și cei cu poziție mai
înaltă în biserică, să vegheze ca clericalis-
mul să nu intre în biserica noastră și că
biserica — pe lângă cultivarea simțului re-
ligios-moral, — să promoveze și bunăstarea
culturală și economică a credincioșilor, căci
numai așa poate deveni un factor indispen-
sabil în lupta de existență a credincioșilor
săi, și numai așa își va asigura biserica
existența sa proprie.

Eu așa cred, că preoțimea română n'are
lipsă de organizare clericală, pentru că cu-
noștințele preoțești și le poate completa și
valida în conferențe preoțești; cunoștințele
culturale și literare și le poate completa și
valida în societățile noastre literare-cultu-
rale, iar interesele materiale și economice și
le poate promova în legătură cu promo-
varea intereselor economice ale credincioși-
lor săi, cărora are să fie drept exemplu și
conducător.

Unde forma de guvernare a statului e
constituțională, adevărată bazată pe reprezen-
tarea poporului, care susține statul, acolo
voia poporului se validează prin alegeri
de reprezentanți; alegeri la comună, alegeri
la municipiu (oraș și comitat), alegeri pen-
tru dietă; și congrua are însușirea de a
atrage la alegeri o parte mare a preoțmei
în sfera de influință politică a guvernelor.

Dar pe lângă toată însușirea ei de a
face din preotul congruist sprijinitor al po-
liticeii guvernelor, cred că congrua n'o să
aibă o viață lungă. De o parte, fiindcă cu
progresul cultural general o să ajungă și
credincioșii bisericii preotului congruist la
o treaptă mai înaltă de cultură, și o să facă
politică și o să meargă la alegeri fiecare după
capul său propriu, și nu după capul preo-
tului congruist, iar preotul congruist o să
rămână atunci izolat, părăsit și sprijinul ce
dă azi politiceii guvernelor își va pierde
orice însemnătate; de altă parte, nu o să
aibă o viață lungă congrua, pentru că nici
statului nu-i e permis a pune dări și sar-
cini pe popor până la infinit, căci cu tim-
pul dările devin nesuportabile și produc să-
răcie, iar sărăcia produce emigrări și even-
tual tulburări, și pentru că conducătorii sta-
tului de multe ori sânt siliți a se acomoda
împrejurărilor.

Întreb — cetit-a preoțimea noastră ex-
pozeul, ministrului de finanțe Lukács, cu
care a prezintat în Octomvrie proiectul de
budget pe anul 1911? Lukács între alte legi
a citat și legea despre congrua și cea
despre ajutorarea școlilor confesionale, ca
fiind legi scumpe, cari apasă ca o lavină
asupra budgetului statului și a spus că bu-
getul mai cu samă prin legile din timpul
coaliției (vezi vorbirea primă a lui Hie-

ronymi, în cercul său electoral) fiind tare încărcat, (cam cu 150 de milioane de coroane anual, mai mult decât înainte de coaliție) se anunță de pe acum timpul, când bugetul statului nu va mai putea suporta congrua și ajutorul școlilor confesionale.

Să nu uităm apoi că ideile reformatoare de comun vin dela popoarele din apusul Europei, la cari, — până aproape de granițele Ungariei, — a și încetat deja ajutorarea bisericeii din partea statului, și deducând din timpurile trecute, trebuie să concludem, că ideile de separare a bisericeii de câtră stat vor câștiga teren în scurt timp și în Ungaria.

Urmarea se poate prevedea de pe-acum: încetarea ajutorării bisericeii și a școlilor confesionale din partea statului, căci legile se abrogă foarte ușor. Congrua deci nu poate să aibă o viață mai lungă.

Acum se naște întrebarea, că ce avem noi de făcut, pentru cazul când susținerea bisericeii și a instituțiilor ei culturale vor ajunge iarăși în exclusivă sarcină a credincioșilor bisericeii? căci biserica a cărei viață e strâns legată de viața poporului nostru, trebuie susținută, instituțiile ei culturale și școlile populare trebuiesc de asemenea, pentru că lipsa școlilor periclitează existența bisericeii: Dotațiunile pe întreaga linie, începând de sus dela episcop, până jos la preoțime și învățătorime, trebuie totdeauna să corespundă împrejurărilor timpului.

Districtul bisericeii calvine din partea dreaptă a Dunării, în sinodul său general din anul trecut, a avut prevederea să roage pe conducătorii bisericeii, să grijască de crearea și adunarea de fonduri și fundațiuni pe sama bisericeii, pentru că biserica cu instituțiile ei culturale, numai din contribuiri anuale ale credincioșilor nu se mai poate susține, și să nu se razime pe ajutorul de stat.

Iată Ungurii calvini ne indică și nouă calea, ce avem de făcut. Nici bisericele române — cu instituțiile lor culturale și cu școlile lor confesionale, nu se pot susține

numai din contribuiri anuale ale credincioșilor, iar în ajutorul statului să nu ne punem speranțele, căci acesta nu poate dura mult. Fără amânarea să începem deci și noi să adunăm fonduri și fundațiuni pe sama bisericeii, *pentru-că numai averea proprie a bisericeii (a dieceselor și a comunelor bisericești) e sigură și stabilă pentru totdeauna.*

În mod automatic aproape ne-am obișnuit să zicem că sântem săraci. Aceasta nu e adevărat. Ar fi timpul suprem ca să încetăm odată cu astfel de fraze.

Cu sărăcia lamentează numai cerșitorul, care nu se rușinează a trăi din sfărâmurile aruncate de alții. Pentru un popor care poate și voiește să muncească și are minte sănătoasă, e o rușine sărăcia. Și dacă unele părți ale bisericeii sânt mai sărace, organismul bisericeii, ca reprezentantul și conducătorul întregului, trebuie să adune dela părțile mai tari ca să poată ajuta pe cele mai slabe.

Biserica romano-catolică a introdus celibatul și a făcut acest lucru în scopul ca preotul neavând familie, să-și poată jertfi activitatea întreagă în folosul bisericeii, și acest canon a avut și partea sa bună, căci preoțimea romano-catolică, îndrumată și instruită în această direcțiune, și-a impus datorința de-a grijii, nu numai de înmulțirea credincioșilor, ci și de întărirea în avere a bisericeii sale.

De acest spirit condus, preotul romano-catolic, a știut — atât în trecut cât și în prezent, cu binele și cu frumosul, să sfătuiască și să capaciteze pe credincioșii săi, mai cu seamă pe cei cu avere și fără familie a nu-și uita de biserică, a face fonduri și fundațiuni pe seama bisericeii. Acestei modalități, de a achiziționa pe cale cinstită și permisă averi pentru biserică, are biserica romano-catolică în cea mai mare parte să-și mulțamească colosala ei avere și situația ei de cea mai bogată biserică din lume, iar acestei bogății are să-i mulțamească vaza și puterea ce o are azi.

Biserica orientală n'a introdus necăsătoria preotului, și bine a făcut. Chiar și susținerea văduviei preotului e nenaturală și păgubitoare și pentru preot și pentru biserică, și se derivă dintr'o explicare și aplicare greșită a canonului despre căsătoria preotului. Cu toate acestea însă preoțimea română poate să învețe mult dela preoțimea romano-catolică ce privește modalitățile de a agonisi averi pe seama bisericeii.

Mii și mii de averi de ale credincioșilor bisericeii noastre, precum și de ale multor preoți s'au prădat și mâncat, și preoțimea noastră — în lipsa de instrucțiune și îndrumare — n'a știut să se îngrijească ca și biserica să ajungă la ceva. Dacă numai o parte a acestor averi, pie dute și mâncate de oameni nedemni, s'ar fi dat bisericeii, fie prin act de donațiune, fie prin act de fundațiune, fie prin testament, n'ar fi azi avizată la ajutor.

Să nu întârziem a pune în lucrare și a populariza această modalitate, de a aduna averi pe seama bisericeii, *căci numai averea proprie asigură existența și independența bisericeii.*

Măturisiri preț oase. Conte Khen-Héderváry facuse d'unăzi, în comisia financiară a camerei, declarația că în cazul unei reforme a sistemului administrativ comitatens; una din schimbările ce va introduce va fi numirea din partea guvernului a funcționarilor. Vigilentă ca întotdeauna *«Budapesti Hirlap»*, pare a fi descoperit în această declarație tendința de centralizare a administrației, face următoarele constatări, vrednice de toată recunoștința:

Nouă carl eram aderenți ai centralizării administrației, rezistența națională ne a schimbat punctul de vedere original și am devenit aproape cu toți municipalisți. De altă parte însă, introducerea votului universal secret, fie și în forma cea mai domoasă, ne ar face nepărat să ne întoarcem în țara centralizatorilor. Ba măturisim chiar, că în cazul când — cu prețul sacrificării votului

FOIȚA ZIARULUI «TRIBUNA»

Pagini uitate.

Emanoil Kretzulescu.

— Politiciani și oameni politici. —

I. Politicianul.

Omenirea poate fi împărțită în trei clase: oamenii cari produc, acei cari distrug, și paraziții.

Când vorbim de oamenii cari produc, ne gândim imediat, și cu drept cuvânt, la toate breslele de lucrători, cari prin munca lor titanică transformă solul și subsolul în aur, la meseriași, la industriași, la savanții cari pregătesc calea invențiilor folositoare, la inventatori, în fine la acei cari, în lupta lor contra materiei, împart la înfinit puterea omului, supunând, îndreptând, ordonând și împărțind forțele naturii.

Oamenii cari distrug, aparțin unei singure specii, așa numită a războinicilor sau cuceritorilor. Printre aceștia sunt unii puri distrugători; ast-fel: Atila—Djenghiz—Khan, Tamerlan. Alții fac în același timp în cari distrug; ast-fel: Caesar, Carolcel-Mare, Napoleon. Dar binele pe care îl fac omenirii marile genii militare, este totdeauna unit cu răul. Secerătura pe care o fac, oricât de bogată ar fi, e totdeauna udată cu sânge și cu lacrimi.

Cât despre paraziți, se împart într'un mare număr de genuri și specii: iarba rea nu cere

nici îngrijire, nici teren favorabil, pentru a se întinde și prospera.

O clasificare a paraziților e foarte grea: sunt atât de diferite modurile de a nu fi folositor semenilor tăi! Nu vreau ca să vorbesc azi decât de o singură specie — și poate cea mai rea, — aceea a paraziților politici, pe cari în vorbirea comună îi numim *politiciani*.

Înțeleg prin *politiciani*, nu pe toți aceia cari se ocupă cu politica, dar pe acei cari nu se ocupă decât cu ea, și într'un chip prea vanitos, al norocului și influenței personale. Acela care la parte la gestiunea afacerilor publice, cu scop de a îmbunătăți situația economică, intelectuală și morală a concetățenilor săi, acela nu e politician în sensul defavorabil al cuvântului, pentru-că e contrarul parazitului.

Tipul politicianului nu e nou în antea Grecia, se numea *demagog*. Cuvântul, la Atenieni, înseamnă acela care favorizează sau provoacă excese de democrație.

Platon, în *dialogurile* sale, ne înfățișează portretul demagogului din timpurile sale, portret care nu s'a învechit până astăzi, și a cărui culori și trăsături sunt departe de a părea șterse. În cartea a VIII-a despre *Republică*, îi compară cu trântorii, cari nu fac miere, dar cari sunt totdeauna doritori de mierea altuia.

Aristofan, în calitatea sa de autor de comedii, sau mai ales de satire, întrece chiar portretul schițat de Platon.

În piesa numită *Cavalerii*, Demosthene caută un demagog, pe care să-l opună faimosului Cleone. El pune mâna pe un cârnățar, care se distrează din rolul pe care vrea să-l facă să joace. Ascul-

tați acest dialog, și gândiți-vă că a fost scris în anul 425 înaintea erii creștine.

Cârnățarul: Spune-mi, cum un negustor de cârnați poate deveni un om mare?

Demosthene: Dar tocmai asta-i. Tu vei fi mare, pentru-că ești o lichea fără rușine, un copil al halilor.

C.: Nu mă cred în stare de a exercita puterea.

D.: Ei! ce Dumnezeu! de ce nu te crezi în stare? Așa părere ai tu despre tine? Să vedem. Ești de familie bună?

C.: Nu! pe legea mea, foarte rea.

D.: Copil! așfățat al naturii! toți se unesc pentru a-ți asigura mărirea ta.

C.: Dar n'am primit nici o cultură. Nu știu decât să citesc, și încă prea rău.

D.: Ceeace poate să-ți strice, e că știi aproape să citești. Demagogia nu vrea un om cult și cinstit; îi trebuie un prost și o pușlama. Dar nu lăsa să-ți scape acest dar al zeilor, pe care îl prezice oracolul.

C.: Mi l prezic oracolele? pe onoarea mea! Nu pricep că a-și fi capabil să guvernez un popor.

D.: Nimic mai simplu continuăți meseria. Critică și încurcăți afacerile statului, ca atunci când faci cârnați. Pentru a atrage poporul, dă-i vre-un lucru care-i place. Tu ai tot ce-i trebuie unui demagog: o voce teribilă, o natură răutăcioasă, și o vorbire ca la hală. Tu ai tot ce-ți trebuie pentru a guverna Haide, ține o coroană, fă o lăbățune zeului stupidității, și gândește-te ca să te lupți strașnic.

Azi, noi nu sântem la fel cu cârnățarul. Trebuie să recunoaștem că majoritatea politicianilor con-

universal și secret — chestiunea aceasta va să devie a toată: noi vom cere un compromis între reforma electorală și între cea administrativă.

Pentru că noi nu temem parlamentul de nici un soi de reformă electorală. Se poate, ba e și probabil, că în cazul unei reforme absolut radicale, parlamentul ungar (înțelegem unguresc) s'ar grupa după partide naționaliste, dar chiar și în cazul acesta, unguirea va avea o majoritate atât de covârșitoare, încât nu se va putea încerca nimic împotriva ei. Nu temem deci parlamentul, nici chiar de reforma cea mai generală și cea mai secretă. De altă parte însă o asemenea reformă ar pune într-o situație de desperare zece până 'n douăzeci de comitate, în cari ar trebui să amuțescă glasul națiunii. Iar în acest caz rămâne o singură apărare, — aceea a centralizării administrațiunii, cu funcționari numiți.

Mărturisirile acestea sânt prea elocvente decât să mai trebuiască să le comentăm. Noi știm de mult, că o singură pornire preșidează la alcătuirea legilor și reformelor în țara asta, aceea a urei seculare pentru națiunile nemaghiare. În semnul acestei uri sălbatice, care ținește strivirea noastră, se vor întocmi și în viitor orice reforme publice și zadarnic ar încerca guvernele să ne rătăcescă asupra adevăratelor lor intenții și tendințe. Credințele atât de »neînfriccate« ale ziarului »B. H.« ne vestesc însă totuși, înțelesul mare al adevărului luptelor noastre, care trebuie să biruiască.

Sedința camerii. Discuția la indemnitate, din cauza sărbătorii romano-catolice de ieri, s'a continuat numai azi. Din partea opoziției a vorbit justiciarul *Justh Janos*, cerând între altele, lămuriri pozitive asupra reformei electorale pînă la guvern. A urmat un anumit *Kün Béla* îndrugând fraze uzate; pe urmă guvernamentul *Mikosevics*, bătând recordul de plătiseală. Tot pentru sedința de azi e anunțat la cuvânt și contele *Apponyi*, dar nici el nu e așteptat cu mult interes decât oricare dintre mulți obscuri ai parlamentului ungar.

Temporari sânt dintre bacalaureați. Adăugăm că destui dintre ei ar fi capabili, dacă ar vrea să se dedea muncii, de a exercita o profesiune folositoare statului. Ce motiv secret i-a împins de a alege această meserie sterilă pentru toți, afară de acela care o exercită? Voi îndrăzni să spun tot adevărul asupra acestui subiect delicat, și îmi voi permite chiar de a întreba conștiințele, și, cum spune în Sf. Scriptură, voi pătrunde în rinichii contemporanilor mei. Se poate foarte bine ca să te faci politician, mai ales fiindcă această profesiune e aceea care pune în relief mai repede pe omul său, și îl duce foarte repede, dacă nu la glorie, cel puțin la cunoștința tuturor.

Trebuie să ai 10—20 de ani de studii teoretice și practice, pentru a deveni un chimist sau un inginer; nu poți ajunge, înainte de 40 de ani, să fi un doctor, un pictor sau un sculptor renumit; și chiar în materie de croitorie și cizmărie, nu poți ajunge de la început să croiești frumos un pantalon, sau să faci o frumoașă păreche de ghete *Atfel* e în politică. O semi duzină de articole de gazetă, în care ministrii să fie foarte simolu tratați ca niște mizerabili și hoți infami, va face din acela care le va semna un deputat în 6 luni, și cine știe? Poată un înalt funcționar în anul următor. Observați că îi e foarte indife-

La chestia bibliotecilor.

De Constantin Lucaci.

În opera minunată și măreață, în lucrul uriaș de a ne clădi pe ruinele temolului dăruit templul libertății noastre politice naționale de multe mijloace și modalități ne putem folosi, dar cele mai de frunte și neapărat de lipsă sânt acele ce le dă știința și cultura.

În luptele grele de veacuri, ce le au purtat națiunile noastre mai mult pentru existență și conservare decât pentru progres, a figurat iubirea gliei și a familiei, în nex cu conștiința unui trecut glorios și cu nădejdea într'un viitor mai prielnic. Brațul și puterea brută încă au fost un magazin, și încă cel mai bogat, de mijloace de apărare și conservare. Azi însă toate acestea sânt fără efect dacă nu s sub conducerea luminoasă a culturii, înțeleg cultura națională proprie.

Mijloacele, instrumentele luptei veacului în care am intrat și și ale celor viitoare sânt și vor fi peana și cârțile. Drept și mare adevăr a spus marele nostru Țin ideal, când înainte de asta cu o bună sură de ani a zis și scris cu suflet profetic: »Minte, mărtașă nație, minte, și mai aleasă nație n'a fi sub soare ca tine« — refrenul căror cuvinte este proverbul »zâmbic și în toate laturile românești s'aude »ai carte, ai parte« — Ce b gat tesaur de adevăr și îndemn!

Ni se umple inima de justă mândrie națională și și de mare nădejte când știm și vedem că o mare și puternică parte a neamului nostru, frații din libera Românie, unde răsare și al nostru soare cu tural, fac din an în an pași tot mai mari, progresi din ce în ce mai însemnate pe terenul cultural, prin urmare pe toate terenele vieții; în tocmă ne înbu ură meritul progresiv al fraților noștri din mândra Bucovina și când auzim sau cetim câte o veste mai bună și despre cel de sub jugul moșcovit sau fanariot, ne tresare inima de plăcere. Căci ori cum, san em de-ja una și nu se mai poate fărâmița unitatea noastră genetică culturală — nu, în veci mai mult!

În același grad se bucură și ei de noi de progresul nostru cultural. În zătar! Sântem »doi o în într'o lumină, doi brazi într'o tulpină«.

Și oare de ce?

Fă ut-am și noi, în ciuda tuturor piedecilor și opresiunilor ce de veacuri ni s'au făcut, — progrese și încă foarte considerabile.

Sântem — adevărat — în foarte grele timpuri și împrejurări, dar nu ne spărim și cu atât mai puțin vom desera: vi țarul ni ț înainte, foarte curat, mândru și furos.

rent bravului nostru politician, de-a se ocupa cu chestiuni administrative, economice sau financiare. Nu e el, în mod egal, propriu pentru toate, pentru că nu e propriu pentru nimic?

E dintre acei cari potolese sau stărnesc conflicte internaționale, în mai puțin timp decât ar face un brelan de azi, cari rezolvă printr'o formulă și aranjază problemele constituționale printr'o singură gândire.

Poți să-l întrebi: *de omni re scribe et de quibusdam aliis*. Nu va fi niciodată, în fine, încercat sau nesigur. Ezitarea e bună pentru oamenii cari au comis prostia de a studia o chestiune; căci vom vedea diferitele părți ale problemei, și pentru și contra, și obiectiv și răspunsuri. Dar când n'ai studiat nimic, pentru ce să eziți? Nu are mai mare dreptate de-a se decide pentru negație sau afirmație. Fericitul politician alege deci cu o perfectă libertate a sufletului, urmărind interesele, urmărind relațiunile, câte odată încercând, la noroc sau întâmplare. Și când a luat o cale, o ține, pentru că n'are nici un motiv de-a o schimba, și vorbește, gestionează, merge drept înainte, și ajunge și când a juns, ori și ce opinie ar avea de el însuș, e mirat acum de ceea ce nu a fost mai greu decât asta.

lată politicianul.

A dat dovadă poporul românesc, dintre Tisa și Carpați că știe și-l harnic la trântă și cu armele moderne și am ajuns să fim azi considerați, să fim socotiți drept factori în viață și că nu mai pot hotărî de noi fără noi, ca în trecut. Și-i progres acesta în răsămpul de când a decretat adunarea de pe câmpul libertății, că liber și egal vrea să fie și Românul, alături de ceilalți concetățeni ai săi, în patria sa.

Nime nu ne mai poate împiedeca și reținea azi dela lucrul măreț ce ne stă înainte: »clădirea templului libertății vieții noastre naționale«; cum ne-a spus marele Buzes.

Și-le vom clădi.

Fundamentul acestei clădiri sânt cărțile.

De și e încă tot mare numărul analfabeților la poporul nostru românesc tot nu-i așa de exorbitant de mare cum statisticele noastre regnicolare vreau să l arele. Știm cum și pentru ce se fac la noi statisticele așa cum se fac.

Adevărul e că nu cetim cum și cât ar trebui. Și nu pentru aceea nu cetește Românul că nu știe sau că doară n'ar vre, nu. Nu cetește fiind că în împrejurările în cari se află n'are ocaziune, n'are cărți și nu i-se dau.

E dornic Românul de carte și o crede un lucru mare și bun și când dă de câte una o lă, o cetește cu dor, o soarbe, o mănca chiar. Vina si-glijenței de a a celi Românului este mai mult în situația în care țărăște, în condițiile lui de viață. Nu vreau să scuz nepăsarea și desinteresul ce este destul de mare în noi dar prima cauză primordială o găsim în situația noastră fatală.

Acum când cu atâta căldură să agită chestia culturală, cetitul, chestia bibliotecilor, când reuniunile și publicisticele noastre sânt preocupate de aceasta foarte ponderoasă chestie, vin și eu să mi spun cuvântul modest și zic că Doamne ușoară l de rezolvit aceasta chestie și minunată în urmărl după modul cum contemplez eu soluția ei.

Poporul de rând nu cetește că n'are și nici nu știe să și procure cărți, iar intelectuali pe lângă aceste cauze sunt și nepăsători, sunt indolenți. Excepțiunile nu mai confirmă așeztunea. Ba vedem chiar și păcate, și anume că da-ă și cumpără cărți și cetește, acele sunt de obicei străine și numai puține sânt românești. În cea mai mare parte cocorțele și doamnele noastre cetesec literatură străină, întocmai cărturarilor noștri. Pentru ce? Nu pentru că au Români și Românce rele, ci pentru că n'avem biblioteci publice, pentru că n'avem librării suficiente, pentru că n'avem colportaj al nostru.

Îl vine în tot anul, cel puțin odată un colportor — jidan de obicei — să vede că l rentabilă ocuparea — și ț ț ofere că ț, dar nu ro-

E în toate veacurile, în toate partidele, în toate țările.

II. Omul politic.

Adevăratul om politic e cu totul diferit de politician, omul acela care e demn de numele de om de stat. Acesta s'a preparat de mult ca să fie folositor țării sale, petrecându și tinereța nu în trândăvie și în lupte sterile, ci în studii speciale: înainte de-a vorbi și a face, se dedă la cunoașterea antecedentelor istorice, stărei sociale actuale, resurselor și nevoile mediului în care s'a născut și unde trebuie să trăiască, și să și desfășure activitatea sa de om și cetățean. De când a intrat în viața publică, a înțeles politica nu ca o cale prea scurtă pentru a ajunge la onoruri și bogății, dar ca pe știința care își propune să stabilească în modul cel mai demn raporturile dintre Stat și indivizi. S'a deprins să subordoneze propriul său interes și să nu aibă în vedere, în toate chestiunile particulare, decât binele obștesc. Fără îndoială el aparține unui partid, căci nu poate altfel, căci, în toate țările libere, de când te dedai politicii, e necesar ca să te înscrii într'un partid sau altul. Dar spiritul sectei sau grupeii nu-l orbește niciodată, când e

Ozillér Imre
mare prăvălie în Oradea-mare-Nagyvárad.

Recomandă om, pr oți, învăț tori și public lu. În elegant următoarele mărfuri din prăvălia sa: materii de modă femeiască, mărfuri la modă bărbătească, pânze, albituri, trusouri pentru mirese, covoare, perdele olapone, învalitor pentru parul și masaje, cloap, manuși, îmbrăcăminte de desubt sistem Jäger, specialități de lucruri de mână, etc pentru produc și impletit, mărfuri de piele și otel, marunișuri. — Pachetele postale prest-20 con. se exped ază francate.
Asortiment bogat! Prețuri iettine fixe!

mănești. Ești în oraș, treci pe lângă librărie — și sunt și în cele mai mici, — vezi cărți multe, bune și frumoase, întri, și n'ai de unde cumpăra de ale tale, românești, deci cumperi — căci te face să cumperi, — străine. Ai împrumuta din bibliotecă. Unde însă bibliotecă românească? — Dar ai la înțemână bibliotecă străină de ale reuniunilor, institutelor, casinelor și ale librarilor, — așa numitele biblioteci de împrumut, unde pentru preț bagatel capeți cărți de celit.

Să și aduci cărți românești tot prin comandă pe cale postală, tot cu incomodare și tot cu cheltueli — îți trebuie o adevărată dedicație. Dacă te lipsești de ele. Le lai pe cele ce ți s'au îndemână.

Și eu totuși zic că Doamne ușor este să ai și să cetești cărți: literatura ta națională.

Putem avea, și și trebuie să avem, în scurt timp și deodată ca din senin, peste două sute de biblioteci publice, biblioteci considerabile, bune și puternice și de toate trebuințele. Putem ajunge ușor cu toții, — intelectuali ca și poporul de rând, — la cărțile de trebuință, la cărți bune, frumoase, folositoare și de ale noastre; ba vom putea mulți ale avea chiar și în posesiune, în proprietate, îmbogățindu-ne bibliotecă, mică, mare, care cum o are până acum.

Nu este ținut locuit de Români unde să n'avem băncile noastre naționale. Sunt deja peste 200 și acest număr cu timpul va mai crește încă. Fiecare comitat are nu numai una. Este comitat unde sunt deja 5—6—8 bănci românești cu capitale de sute de mii de coroane, cu atâtea fonduri de rezerve și cu venituri considerabile. Toate își au ca scop înalțarea și progresul poporului român «spre folosul» cărui s'au creat și instituit. Trebuie să recunoaștem mari și multe merite ce și le au câștigat și până acum instituțiile aceste economice financiare ale noastre, dar nu pot mai rămâne numai în carele acțiunilor lor de până acum, nu, mai ales în împrejurările, în situația în care ne aflăm. Se impune azi în mod imperios ca alături de ținute materiale și să urmărim și ținute culturale.

Băncile sânt căutate de toți Români, și nu numai odată în an, fie ca membri în direcțiune sau comitetul de supraveghiere, fie ca creditorii sau deponenți.

Acum să albă toată banca românească bibliotecă sa bună, completată deopotrivă, pentru intelectuali și pentru poporul de rând, ce folos uriaș ar putea să albă tot Românul, cari ar avea la îndemână cărțile de cari azi, durere, este foarte, dar foarte lipsit.

Cel din partea locului le-ar găsi în toate zilele și acasă; provinciaili când vin cu afaceri la

bancă sau la oraș, la »centru«. Și toți avem treburi în oraș, toți avem târguroșul sau »centrul« nostru, pe care-l cercetăm nu odată în an. Avem afaceri la »leger, la pretor, la notar, sau mergem la avocat, la medic, la farmacist, mergem să ne cercetăm bășii la școală, ori avem să mergem la neguștor sau poate sântem invitați la conferință ori consfătuire, sau mergem pentru a ne distrage puțin — cei de pe sate. Și ni ar fi foarte ușor și pe îndelete să intrăm și la bibliotecă »noastră«, să ne scoatem câte o carte, de n'am merge chiar și numai cu acest scop. Și ar scoate unul fiecare tot ce l-ar trebui, tot ce l-ar plăce și tot ce ar afla. Ar celi săteanul și orășanul, ar celi preotul, învățătorul, proprietarul, ar celi avocatul, funcționarul, neguștorul, industriașul, ar celi economul, plugarul, zilerul; ar celi soțiile și familiile lor ar celi, românește tot Românul cu carte.

Și, Doamne, ce frumos lucru ar fi acesta și ce incalculabil în rezultate.

Acum cu sfârșitul anului, când toate institutele noastre financiare își fac bilanțul de gestiune, când nu peste mult se vor aduna direcțiunile și comitetele, pentru cenzurarea și compunerea bugetelor pentru viitor, când vor începe și adunările generale să-și spună cuvântul, să decidă toate, dar toate institutele noastre crearea bibliotecilor publice, destinate în acest scop, arum și în toți anii următori, sumele necesare pentru procurarea cărților și rechizitelor trebuincioase la bibliotecă.

Și va avea și poporul românesc din Transilvania și Ungaria, biblioteci ca alte popoare, cari se pot mândri, cu drept cuvânt, că s'au pe calea progresului, în cultură, în civilizațiune și așa în libertate și fericire.

Că ce cărți să cuprindă bibliotecile? Toste și pentru toți și pentru toate. Dar mai înainte de toate să nu lipsească opurile istorice ale noastre, fără de cari cu greu vei avea o conștiință națională limpede și deplină. Aceste s'ogândind obârșite, a trecutului, a gloriei a declinului și jerei noastre, dar tot odată și Izvorul nădejdei și cu rajului pentru viitor. Trebuie să avem apoi toate opurile românești de valoare din domeniul științei cât și din cel al literaturii beletristice.

Savanții și literații noștri vor ști să compună lista cărților trebuincioase pentru aceste biblioteci publice, așa fel, ca să corespundă tuturor trebuințelor și așteptărilor cetățitorilor, ale marelui public, iar conducătorii și direcțiunile băncilor să fixeze modul de folosință așa fel că cititul să aducă bibliotecilor și un venit material, bine înțeles tot pentru augmentarea și completarea lor.

Pentru folosirea și stricarea cărților s'ar putea stabili o taxă anuală, sau după bucăți — după

sistemul bibliotecilor de împrumut — iar pentru asigurarea cărților scoase s'ar lua dela fiecare împrumutător o garanție în poștă sau obligațiune, sau și un vadu în numerar. Față cu poporul de rând — firește — ar trebui să se stabilească o procedură mai domoasă pentruca răspândirea dragostei de celi să nu fie împledecată.

Când cineva ar dori să țină cartea pentru sine și s'ar da în prețul procurării și s'ar da fără vorbă dacă se știe că se poate comanda alta în locul ei, ca bibliotecă, să nu fie lipsită de ea.

Și n'ar fi oraș, n'ar fi comună poate nici casă românească fără carte, fără lectură. Doamnel, domnișoarele, domni și domnișorii, țărani și țărancelor noastre, cu toții, ar celi cărți românești și și le-ar chiar cumpăra, dând ușor de ele.

Afară de bănci ar putea face acest lucru, și trebuie să și fa — și bisericile cu o situație materială mai fericită.

Ar rămânea numai ca »Asociațiunea pentru literatură și cultura poporului român« să deie direcțiua și sfatul său luminător. Ce avânt ar lua spiritul românesc și național, ce avânt literatura română și ce avânt mersul și progresul nostru spre cultură, civilizațiune și bunăstare! S'ar zidi cu țările temelii templului libertății noastre politice naționale și n'ar mai fi Români »copii ni-mănuiei«, ci fii dragi ai genului românesc a care și ei să simte încă tot străin în țara a-ța.

La lucru deci și nu »ad g'ecas calendas«.

În zilele noastre, în secolul acesta al însoțitorilor, băncilor le revine rolul ce l-au împlinit în trecut singuraticii, cu suflet de purtare de grije pentru popor.

Inchel deci adresându-mă, cu dorul întregului popor românesc după progres și lumină, cără direcțiunile institutelor noastre românești de credit și economii, lucrăți și faceți ca în curând sute de biblioteci publice și populare să reverse razele lor calde și binefăcătoare asupra întregului popor românesc dintre Tisa și Carpați, asupra acestui popor dornic de progres, și libertate. Dumneavoastră sântei zidarit Manole al templului celui de mult contemplet și de toate veacurile dorit, al templului libertății noastre politice naționale, prin cultură, prin întemeierea bibliotecilor publice ale băncilor prin ce și circulația financiară s'ar mări considerabil, căci cu mai multă iubire le-am căuta știind și simțind că ne dau un folos spiritual, pe lângă cel material.

La lucru deci!

vorba de a sacrifica scăpării țării pasiunile unei grupe, pizmele sau ambițiile ei.

Această salvare e obiectivul pe care nu-l pierde din vedere, și pricepe că, pentru a atinge acest superior sfârșit, două condițiuni sânt necesare: de-a ținea cea mai mare seamă de relațiunile externe ale Statului pe care aspiră să-l guverneze, și în al doilea loc, a aduce în desbaterea politice interne adevăratul spirit de discuție, care, făcând lumină, pregătește concesiuni reciproce, și nu spiritul intransigenței, care duce la o amănare nedefinită soluția tuturor chestiunilor, re-duse la faptul că nu sânt chestiuni personale.

E necesar de-a pătrunde aceste două adevăruri, dacă el aparține unei mici și tinere țărișoare cum e a noastră. El știe că o națiune de cinci milioane de suflete, așezată între două imperii egal de formidabile, nu trebuie să-și propuie nici un alt lucru în raporturile sale cu marile puteri, decât păstrarea independenței și integrității teritoriului său, că ea trebuie să-și impuie respectul celorlalte națiuni, nu prin arătarea unei forțe pe care n'o posedă, cel puțin în același grad ca puterile vecine, dar prin atitudine sa, pornită din prudență și demnitate. Știe, acest om politic, atât de diferit de politicianul intrigilor și aventurilor, că într'un stat de curând format, nu pot exista

partide constituite printr'o stare permanentă de antagonism, după cum există la națiunile cari au la debit un lung trecut și tradițiile luptelor istorice.

Nu nesocotește, de altfel, că chiar în țările occidentale, cei mai eminenți oameni de stat și cari merită mult dela concetățeni, sânt acei cari au știut a se supune, uitând plăcerile personale, fie la reforme, fie la rezistențe necesare. Astfel e, că în Anglia, majoritatea reformelor, mult timp și în mod arbitrar reclamate de Whig (Nouii liberali), au fost realizate de un cabinet Tory (tori — conservatori), și că în Franța, după revoluția din 1830, cabinetul liberal al lui Cazimir Périer, a fost și rămâne și astăzi ca tipul guvernelor de rezistență.

Dacă acest om politic, al cărui portret am încercat să-l schițez, se află în opoziție, nu să gândește că e de datoria sa să insulte și să înjosească toate puterile publice, pentru singurul motiv că nu e el acela care le deține pentru moment; dar el înțelege că, în opoziție ca și la guvern, se poate munci pentru binele obștesc, dând exemplu de respectarea legilor, și ne pierzând niciodată din vedere acel principiu esențial al regimului parlamentar că opoziția trebuie să se considere, ea însăși, ca un instrument de

control, ca un frâu sau ca imbold, și niciodată ca o cursă.

Dacă ajunge la putere, dacă încrederea Camerilor și Suveranului, îl pune în capul guvernului, se înconjoară de oameni capabili și ajutoare folositoare, și nu de creaturi, cari n'au alt merit decât extrema lor blândețe și supunere. Știe să distingă financiarul și diplomatul, legislatorul și administratorul, și pune pe fiecare în locul de unde ar putea ca să aducă serviciul statului. Adevăratul om de guvern face să se respecte instituțiile țării lui, și începe prin ale respecta el însuși; păstrează prerogativele Coroanei, ca și drepturile Parlamentului; dar pentru aceasta, e bine că n'a dat exemplu de a înjosi prestigiul Regalității, în timpul cât a fost în opoziție; e bine că a înțeles că prestigiul e o organizație pentru toți, liberali și conservatori, pentrucă e semnul vizibil și sabia independenței naționale. În fine, prin faptul că s'a arătat respectuos legalității, și modest în atac, când era departe de guvern, a dat probă de același spirit de măsură și tact când dispune de toate mijloacele administrației, că ține în mâna sa majoritatea Camerilor, și poate compta pe ajutorul unei prese cinștite.

Intr'un cuvânt, la putere, departe de putere, la

Dési Mór

CLUJ—KOLOSVAR, str. Szentegyháza nr. 6.

vopsitor și curățitor chimic
de haine

Fabrica: str. Sörház nr. 1.

Vopsește și curățeste după sistemul școle
de specialitate din Germania!

Specialist în vopsirea hainelor de doliu.

!! Dési vopsește, curățeste !!

Conjurația împotriva „Tribunei“.

Arad, 9 Decembrie.

Campania împotriva »Tribunei« curge înainte cu toate armele minciunii, perfidiei, a calomniei și a mijloacelor vulgare și ordinare. De pe pedestalul principal la care ne năzuim să menținem discuția și de pe care nu o vom lăsa să lunece, ea este mereu târâtă de cei interesați în noroiul invectivelor și a locurilor comune, nădăjduindu-se, se pare, că tot n'ar fi dispărut încă efectele ușoare, cari la noi se câștigau cu tupeul, îndrăzneala și neobrăzarea.

La corul general s'a mai adăugat azi o voce. Ah, o voce simpatică, care mai lipsea pentru a se completa armonia. Este vocea »Telegrafului Român« din Sibiu, care saltă asemenea de bucurie că »Tribuna« a fost desaprobată pentru »nesocotit-le ei atacuri în contra conducătorilor partidului național«. Bine că a venit și ea și încă tânc, la vreme, spre a spuibera singură, prin tovarășia ei onorabilă, câteva mici perfidii ce-și permite burghezul din Lugoj la adresa noastră. Acum mă rog, stăm așa, noi mangriști și — »Telegraful Român« și »Drapelul« naționaliști. Că i »Drapelul«, săracu, de aci o începe: să read teze acuza mangrismului împotriva noastră. Socotește, că e inepuizabil capital această chestie Mangra și cheltuiește din el cu o risipă, n'avem ce zice, princiară. Ascultați ce spune cu admirabilă lipsă de simț pentru comical situației sale:

»Atunci am zis cuvintele devenite celebre: *Să stăm la pândă!* (Azi primăvară, când directorul ei antizambra pe la Khuen, J. Kabffy, pe la hispani și vicșoani, pentru a-și asigura mandatul, când făcea alșverșuri cu cercurile din Bănat, cu cercul Saschei, cu fibrăul Corcan, precum își vor aduce încă cetorii aminte. N. Red.) cari au suferat atât de mult pe cel dela »Tribuna« (!) înzât nerontent încercău a ne ironiza și batjocori pe cuvânt că stăm la pândă!

»Astăzi nu mai stăm la pândă. Astăzi acuzăm. Astăzi batem alarma!

»După Mangra s'a desfășurat de »Tribuna«

guvern sau în opoziție, liberal sau conservator, sau sub ori care denumire ați vrea să-l desemnați, omul politic demn de acest nume nu e alt ceva decât un bun servitor al statului. Pentru a servi cauzei obștești, e gata la toate sacrificiile, chiar acela al popularității sale. Știind că o să fie impopular din această cauză, este, cu siguranță, cea mai mare probă de patriotismul pe care îl poate da un om de stat.

»Vreau să vă plac, cetățenilor«, zicea un orator în Forul roman, »dar prefer ca să vă salvez«. A fost un om politic așa de impopular ca Bismarck în Berlin, în 1863, după ce a făurit, ca să zic așa, armele cari trebuiau ca să dea Germaniei unitatea sa, și a-i prepara mărirea? Cei doi oameni politici mai renumiți cari au fost în Franța după un sfert de veac, au fost cu siguranță Thiers și Gambetta. Dar, unul și altul de a-și compromite popularitatea lor, unul opunându-se în Iulie, 1870, la acea declarație de război care trebuia să fie atât de funestă pentru Franța, al doilea despărțindu-se, după victoria republicei, de elementele anarhiste, de către cari fusese obligat, în altă epocă, de-a răbda alianța? Toți acești oameni, mari prin fapte diferite, au meritat astfel recunoștința țării lor, ceea ce valorează mai mult decât de-a cuceri, prin mijloace înjositoare, o popularitate trecătoare, în curând urmată de o uitare eternă.

Traducere de: Traian Gh. Dimitriu.

Brote și Slavici și o vreme părea că din întreaga presă română duce contra acestor apostofi tocmai »Tribuna« cea mai vehementă campanie.

Așa părea, dar și această campanie gălăgioasă, care a încetat deodată ca la un semn dat, era de tot suspectă. (Nici asta nu era bine! N. Red.)

Astăzi nu se mai poate suprima bănuțu, că mâna ocultă, care s'a înstăpânit asupra »Tribunei« îndreaptă cărma acestui ziar spre apele vechilor prieteni ai »Tribunei« Mangra, Slavici, Brote.

Nimic ca verbiajul acesta sec și gol nu denotă mai bine domnia frazei și a minciunii care s'a înstăpânit în viața noastră publică și împotriva căreia în mare parte se duce războiul de azi. Nu e oare caracteristică îndrăzneala d-lui Braniște? Il știm că astăvară *ne pândea*, cum o recunoaște, tocmai atunci când noi *il prindeam* prin toate antizambrele de ministri, hispani și solgăbirăi, de unde făcea politica națională. Acum ne acuză. Pe ce își întemeiază însă *acuză*? Spune că de săptămâni de zile nu mai scriem despre Mangra, Slavici și Brote nimic. Să-l întreb, că fost au oare aceștia de atunci în discuție, scris'a tot de atâta vreme »Drapelul« vre-un cuvânt la adresa lor, ar însemna să-l iei încău în serios și pentru o deplasare a discuției pe care el o urmărește și atâta ar fi câștig. Răspunde de altfel la întrebarea aceasta la alt loc cel mai autorizat din partea noastră, dl Nicolae Oncu.

Mai are o mică infamie la adresa unuia dintre redactorii noștri, care s'a bucurat de o deosebită favoare și astăvară din partea »Drapelului« Spune că »Tribuna« ar avea regard față de Mangra pentru că acesta a exoperat directorului »Tribunei« amânarea pedepsei, ori chiar i-a pus în vedere grațierea.

Nu vor trece decât câteva zile și redactorul nostru vizat de calomnia asta își va începe pedeapsa de temniță ordinară pentru, care căpătase numai o scurtă amânare, în baza unui certificat medical. Calomnia se va infirma singură pe sine. De care nou caz Burdia-Birău vorbește deci »Drapelul«? Oare nu cu mai multă temeinicie s'ar putea vorbi despre indulgența deosebită de care se bucură »Drapelul« în vremea din urmă la procurorii maghiari? Este totuși multă neobrăzare să ne aducă nouă — și încă tocmai »Drapelul« — învinuiri »că am îndreptă cărma ziarului spre apele lui Mangra«, atunci când nu mai puțin de 17 procese ne stau în spate și când cel ce ne *acuză* este într'un mod, într'adevăr suspect, cruțat de atenția procurorilor. Este totuși o prea mare îndrăzneală să ne acuze de mangrism tocmai directorul »Drapelului«, care a făcut cea mai detestabilă politică de duplicitate și oportunitate la alegerile din urmă.

Cetitorii noștri ne vor scuza că în mod forțat, tiriți, a trebuit să ne coborim la nivelul acuzelor și tonului chiar a »Drapelului« care nu putea fi lăsat fără răspuns. Nu i va fi greu însă nimăruia chiar din vălmășagul acestor incidente noi, ce se ridică mereu în discuție a înțelege intenția, care este de a deplasa chestia de pe adevăratul ei teren și a o rătăci într'un labirint de acuze, învinuiri, intrigi și calomnii spre a face să se vorbească despre toate numai despre *esențialul* nu. Digresiunea noastră de acum la obrăsniciile »Drapelului«, va fi evitată pe cât e cu putință. De astădată nu se putea. Fanfaronul din Lugoj prea își luase nasul la purtare. Și de altfel până ce nu se va clarifica în fața unui ju-

riu de acuzele ce i-s'au adus astăprimăvară în publicitate, îi vom tăgădui orice drept de a învinováți pe altul. Acuzatul este d-sa, ca să se știe!

Gronica dramatică.

— Teatrul Național. —

Reprezentarea s'gudulțoarei tragediei a Regelui Lear pe scena Teatrului Național înseamnă un punct însemnat în evoluția primei noastre scene și un tribut de adâncă venerație față de cel mai uriaș scriitor de teatru pe care l'a avut lumea. Shakespeare face parte din lanțul, pe care vremea n'are să-l desfășure niciodată, format de gigantii spiritului omenesc în frunte cu Homer, Eschye, Dante... Printre volevozii inteligenței de pe pământ el ocupă locul lui Pan din antichitate, mult mai adorat decât Jupiter. Geniul său plânză peste lumea întreagă și Eminescu a găsit o expresie fericită și justă când a spus că pământul s'a shakespeareizat. În opera lui a cuprins toată viața cu toate fețele ei. A lăsat să deșteze istoria dela Coriolan până la Richard al III-lea și dela Iuliu Caesar până la Henric al VIII-lea. Urletele geloziei le-a pus față în față cu melancolia lui Hamlet și cu neîntrecutul inim de dragoste ce se înalță în zorii zilei sub balconul plin de flori dela Verona. Și pe deasupra tuturor a risipit risul răsunător al lui Faistaff. Cu o înțepenie neasemănător de profundă a lăsat vremuri din umbră și a adâncit conștiințele regilor și ale oamenilor de toate zilele cu o uimitoare dragoste și imparțialitate. Cu seninătatea unui zeu procedează el cu personajele sale. Fără să-l tremure mâna, dă fiecăruia ce i se cuvine; ridică sau doborâ, ucide sau înviază!

Afară de personajele principale din poezile lui mai e furnicarul acela de caracter de mâna a doua, toate deplin definite și trăind prin ele însuși.

Și când viața reală i se părea prea strâmtă pentru geniul lui cu un gest sigur deschide porțile necunoscutului și invocă din adâncimi fantoma tatălui lui Hamlet, umbra lui Banquo, zine, îngeri și fioroase vrăjitoare.

Din viața lui se știe puțin. A fost ca un riu ce a curs pe sub pământ ca să țâșnească la un moment curat și uimitor de puternic. Unii zic că tatăl său a fost măcelar, alții primar; e de puțină importanță. Ce se știe sigur e că Shakespeare a fost actor, a trăit în atmosfera teatrului poate mai plină de intrigi și de mizerii decât astăzi. Aici a trăit, s'a bucurat și a suferit acest geniu-monstru, care a vorbit cum n'a mai vorbit nimeni pe lumea asta, care a urlat cu furie cu Macbeth, Othelo, Richard al III-lea și a cântat cântece de cheruvim alături cu zinele și cu fecioarele lui blonde și sensibile ca florile albe.

De geniul lui nu se îndoaia nimeni dintre contemporani, dar se închinău cu toți bunătății lui de suflet. Ii ziceau: »dulcele Shakespeare!« Doi actori, camarazi, cari l-au publicat operele după moarte scriau: »Publicăm aceste lucrări dintr'un sentiment de datorie pioasă față de cel mort și numai ca să păstrăm amintirea unui atât de demn prieten și bun tovarăș cum a fost Shakespeare al nostru!«

În hora personajilor lui, bătrânul și nefericitul rege Lear ocupă locul de frunte, de unde — după expresia unui critic, — desfide pe Hamlet și ține pe Othelo în respect.

Povestea nefericitului rege e cunoscută. Își împarte averea celor două fete fățarnice și urgisește pe Cordelia cea cu sufletul curat; cade rob lingușirei și disprețuește sinceritatea. De aici toată dezvoltarea tragediei, toate nenorocirile ce cad pe capul bătrân al părintelui.

Alături de această acțiune Shakespeare mai pune și nefericirea lui Gloucester, omul de bună credință, care cade în lațul uneltirilor lui Edmond, un bastard al său dintr'o greșală din tinerețe. Printr'un mare și ingenios meșteșug îmbină apoi aceste două acțiuni cu toate ramificațiile lor, cum s'ar îmbina ramurile a doi arbori crescuți aproape unui de altul.

Gloucester e un om cuminte și normal. Prin vedere păcătuiește în tinerețe și în vedere a isbit la sfârșit. Își iubește pe bastardul dușman și urgisește pe fiul său natural, pe Edgar, care e forțat să fugă de-acasă, să și schimbe glasul și por-

tul și să rălăcească prin pustiri de teamă să nu fie prins.

Lear a căzut în mintea copiilor dela început. Il vedem că cere o hartă ca să și împartă regatul. Nebunia lui spot progresa până la furie, trecând prin toate fazele: neînțelegere, idei fixe, vedenii etc...

Greșala lui Lear e de raționament, a lui Gloster de sentiment; amândoi la sfârșit sânt doborâți prin greșelile lor proprii.

Un singur om vede, înțelege și pătrunde greșala regelui, eare și a împărțit averea celor două fete; e bufonul. Iată ce i zice lui Kent, omul afară din cale de cinstire care vrea să mai revie credincios în slujba lui Lear: »Domnule, ia-mi căciula de nebun!

— De ce bufonule? întrebă Kent.

— Pentru că te ai dat de partea unuia care nu mai e la pref. Nu știi că cel ce nu zimbește după cum suflă vântul, repede l'apucă guturaul? Nu, ia-mi căciula!...

Și lui Lear îi spune:

— »Acum ești un zero fără cifră. Mai bine e de mine decât de tine; eu sânt un nebun, dar tu nu ești nimic! Cine nu-și pune deoparte nici coaje, nici miez, rău o pătește, căci rămâne flămând! Și-i mosule, pitulicea atâta vreme a hrănit puii cucului până i-au mâncat capul; și astfel s'a stins lumina și-am rămas prin întuneric!»

Da, întuneric! O noapte oribilă! Iată-l pe nefericitul bătrîn alungat de cele două fete, rătăcind în pustiu cu bufonul lui pe-o noapte mai neagră ca iadul. Il apucă o furtună groaznică care-i înghiață sufletul și-i zburlește barba și părul cel alb. În mijlocul fulgerelor și trăsnetelor își plânge nenorocitul soarta și — coincidentă înfiorătoare — găsește aci și pe Edgar fiul alungat al lui Gloster, care aproape gol iese dintr-o colibă. Copilul alungat de părinte se apropie de părintele alungat de copii. E cea mai mare, cea mai puternică și cea mai îngrozitoare scenă ce s'a văzut vre-odată! Aici Lear își împletește glasul cu urletele naturii și-și înfrățește nenorocirea cu revolta firei întregi.

»Nerecunoștința copiilor! e furtuna ce se sbate cu furie între tîmplele sale!

Ce pătrunzătoare sânt cuvintele lui când pe-o astfel de vreme își aduce aminte de săracii pământului: »Bieți nevoiași săraci! Pe unde veți fi voi cari răbdați urgia acestei nemiloase furtune? Cum pot trupurile voastre nemăncate și capetele voastre fără adăpost și zdrențele voastre sfâșiate și găurite să vă apere de-o așa mînie a vremii? Oh, prea puțin am cugetat la astea! Învață-te minte, măreție regală! Incearcă să simți și tu ce simt nenorocirii, ca să le dai din prisosul tău, și să mai înarepti astfel nedreptățile cerului!!

Și apoi în scena din actul IV-lea regele nebun spune următorul adevăr groaznic: »Prin haine zdrențuite se arată și cele mai mici vicii, dar cu manile înblânzite se ascunde totul; sufiați orice păcate cu o poizghită de aur și asupra sulții a dreptății se frânge fără a lovi. Imbrăcați-le în zdrențe, și le găurește și palul unul pigmeu!»

Și mai departe îi spune lui Gloster, care e orb acum, îi spune după ce-i recunoaște: »Trebuie să ai răbdare! Plângând am venit pe lume. Și-i bine că prima oară când mirosim aerul urlăm și țipăm! Să-ți spui o predică: Când ne naștem plângem, pentru că intrăm pe astă scenă de nebuni!...»

Cordelia, fiica desmoștenită, aude de felul cum surorile s'au purtat cu tatăl lor și vine cu armata franceză în ajutorul bătrînului părinte. Armata franceză însă e învinsă. Lear și Cordelia sânt făcuți prizonieri. Cordelia e spânzurată în închisoare.

Și se sfârșește piesa, aducând Lear, nebun cu totul, cadavrul Cordeliei în brațe și înșirând vorbe neînțelese. Barba și plețele lui albe se amestecă cu părul ei blond și ca o pocăință ce s'ar ridica spre cer, bătrînul și răciului părinte își da sufletul stringând în brațe corpul fetei urgisite pe nedrept.

Z. Bărsan.

„Astra” la Ceica.

— Indolența preoților și învățătorilor. —

Ceica, 7 Decembrie 1910.

Ni-se scrie: În cercul Ceica, în acest an s'a constituit un despărțământ nou al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român. La constituire aveam mare speranță, că vom progresa și noi din acest cerc asemenea altor iubitori de neam și cultură, dar speranța tare ne-a amăgit.

Comitetul cercului abia a fost în stare să țină două ședințe regulate, pentru că membrii nu se prezintau la ședințe. Tot comitetul cercului s'a îngrijit ca să convoace adunarea generală. Prima adunare a fost convocată pe 26 Oct (8 Nov.) a. c. la care însă abia s'au prezentat 6-8 inși, așa încât nu s'a ținut adunarea.

S'a pus termin la a doua adunare pe 8/21 Noembrie, publicându-se noul termin și în »Tribuna». Afară de aceia s'au trimis pe cale poștală 64 de invitații. La 18 domni preoți și învățători s'au trimis și »Apeluri» pentru înscrierea membrilor ajuțători pe anul 1911, precum am fost recercați din partea comitetului central al »Astreii» din Sibiu. Rezultatul a fost că la 8/21 Noembrie a. c. la adunarea generală a »Astreii» din cercul Ceica — s'au prezentat dnii Dr. I. Iacob, adv., Vasile Cartiș, mare proprietar, Nicolae Popa, Iuliu Pataky și Vasiliu Papp (trei preoți), de toți 5 inși.

E de notat că dintre cei invitați parohul grecoromân din Ceica Vasile Lăoușnean în aceea zi s'a dus de-acasă și nu ne-a învredniit nici la stăta ca să facă dispoziție să ne deschidă ușa bisericii românești din loc, deși în aceea zi cade hramul bisericii. De alinierea d-nul preot fiind tâlmaciu la judecatoriile regale nu i convine a lua parte la mișcările culturale românești.

Dl Alexandru Golea, paroh în Năneghieșel, în ședința comitetului central s'a angajat că ne va ținea o prelegere despre »Tovărășie» sau »Insoțiri», dar nici la adunare n'a venit. De alinierea poate fi scuza că e casier la »Híttelészöveg» din Debrecen, afară de aceia e ocupat cu o slujbă nouă numită »Fertőtlenítő ór» pe românește »aparinț de desinfecție», cu care slujbă e încopetată vizitarea curților de gonoale în cinci sate din no-tariatul Năneghieșelului.

O slujbă laterală, foarte potrivită pentru duhovnic!

Despre ceilalți domni nu fac amintire. Nu mai amintesc numele celor 59 de Români cărora li s'au trimis invitațiile.

Străinii din Ceica ne-au judecat rău când ne-am prezentat la adunare abia cinci inși.

Acum rog onoratul public care citește »Tribuna» să judece asupra noastră, cum stăm cu această instituțiune a »Astreii» care este înființată de 50 de ani. Și la »Astra» nu este vorba de politică ci numai de cultură.

Iată o lecție adevărată despre iubirea de neam, îmbățărea literaturii și promovarea culturii poporului român. Cel 18 domni preoți și învățători nici atâta osteneală nu și au luat să ne retrimită »Apelurile».

Li rugăm pe calea aceasta s'o facă.

Unul dintre cei cinci.

Din străinătate.

Alegerile din Anglia. Din Londra se telegrafiază: Până acum sânt cunoscute rezultatele din 418 cercuri.

Au fost aleși:

147 liberali,

193 conservatori,

28 socialiști,

45 naționaliști (Redmond),

5 Irlandezi independenți.

INFORMATIUNI.

A R A D, 9 Decembrie n. 1910.

— Pentru școala de fete din Arad. Dl Ioan Neamț, învățător în Sân Miclăușulmic, și doamna Sofia Neamț au săvârșit din nou o faptă frumoasă îndemnând Românii cu inimă să contribuie cu obolul lor pentru școala de fete din Arad. Colecta de azi e a doua colectă făcută de ei. Primiască și pe această cale sincere mulțumiri.

Sumele sosite azi la »Reuniunea femeilor române din Arad și provincie» vin dela:

Colecta dnei Sofia Neamțu din Sân Miclăușulmic: dela Vasile Crișan, S. Nicolaulmic 1 cor., Marța Ștefan, S. Nicolaulmic 1 cor., Pucherla Dumitroviciu, S. Nicolaulmic 1 cor., Sofia Patin, S. Nicolaulmic 1 cor., Gh. orghe Iovin, S. Nicolaulmic 1 cor., Sofia Roșu, S. Nicolaulmic 1 cor., Pucherla Velu, S. Nicolaulmic 40 fl., Nicolae Sni, S. Nicolaulmic 1 cor., Ioan Șurba, Inv. Rostoci 2 cor., Iustin Neamtu, econom Rostoci 2 cor., S. bina Șurba, Rostoci 1 cor., Melania Șurba, Rostoci 1 cor., Sabina Bota, Inv. Rostoci 120 cor., Pavel Căprariu, comerciant Oraviia 120 cor., Tulu V. Moșu, Halmegel 1 cor., Ioan Dályay, Gurahonț 1 cor., Lazar Boată, Feniac 2 cor. Cor. 1980

Nicolae Velu din Buffalo, America de Nord a făcut între următorii emigrați colectă, facasând dela: Nicolae Velu, S. Nicolaulmic 54 cenți, Arsenie Nichicis, S. Nicolaulmic 50 cenți, Nica Storașin, S. Nicolaulmic 50 cenți, Vasile Marian, S. Nicolaulmic 70 cenți, Chema Luheciu, S. Nicolaulmic 50 cenți, Paulina Petin, S. Nicolaulmic 50 cenți, Constanța Moșu și soții, 50 cenți, Ioan Stoicu, Arad 50 cenți, Andrei Iovanov, Arad 50 cenți, Petru Iovanov, Arad 50 cenți, Gheorghe Ludea, Siria 50 cenți, Gheorghe Dumitru, Lipova 25 cenți, Nicolae Dumitru, Lipova 25 cor., Josef Schemayer, Lipova 50 cenți, Franz Makamul, Hiedegkut 50 cenți Dolari 720 adică coroane 35 (treizecișicinci).

Aceasta sumă a primit-o din America dl învățător Ioan Neamțu din S. Nicolaulmic, — care a transpus o apot »Reuniunii femeilor române din Arad și provincie».

— Dare de seamă. La petrecerea ținută la 24 Octomvrie (6 Nov.) la Soborșin, următorii domni au binevoit a săpa solvi: D. Maci 6 cor., A. Țaran 5 cor., I. Nișoi, O. Fulea și V. Sicelean 3 cor., I. Herba, E. Pacurar 2 cor., I. Splăntu, F. Crișan, G. Fărcaș, I. Turcu, N. Bogol, G. Vraciu, N. Neamț, Jurcoane, D. Pantos, I. Musca, I. Ognean, G. Moldovan, I. Triponescu, I. Teodorovici A. Mircu 1 cor.

Din suma totală de 143 cor. s'a spesat 110 cor. iar venitul curat s'a dat pentru scopurile destinate. — E. Pacurar, paroch casier.

NB. Zece coroane au fost dăruite pentru fondul ziaristilor români.

— Populația Berlinului. Orașul Berlin după recensământul mai nou făcut la începutul iul Decemvrie, are, afară de suburții, 2,180,000 de locuitori.

— Conflictul dintre Gheorghe al Serbiei și regele Petru. Ziarele de ieri aduc știrea că între regele Petru și fiul său Gh. orghe a avut loc o ceartă vehementă din cauza că voiau să l trimită din Belgrad iar'o garnizoană din provincie. O telegramă primită astă seară din Belgrad

Hadady György prăvălie renumită de specialități de modă pentru bărbați, Cluj—Kolozsvár, Má yás-király-tér 14.

Recomandă articlii de modă pentru domni, pălării și albituri de-o execuție foarte fină. Specialist în articole de modă englezească.

constată cazul în următoarele: Prințul Oheorghe a venit la palat și prezentându-se înaintea tatălui său a protestat contra trimerii sale în provincie zicând:

Armata și poporul e de partea mea și de va fi nevoie mă revolt nu numai contra fratelui meu Alexandru, ci chiar contra regelui.

La vorbele aceste regele l-a ars o pereche de palme, iar Oheorghe a tras sabia să isbească în tatăl său. Din fericire adjutantul din cabinetul de alături a venit tocmai la timp ca să-l desarmeze.

— **Lumea nu iartă.** Într'unul din recentele numere ale ziarului nostru făcusem amintire că drama Steinhell, urându-i-se cu viața morocănoasă a Angliei s'a hotărât să se întoarcă în Franța. Parisul cu farmecul său o atrăgea mult. Între vechile ei cunoștințe nu mai avea însă ce căuta. Departe de capitală însă nu s'ar fi dus bucurios și așa și-a închiriat niște case în suburbul Asnières. Oamenii din preajmă însă când au aflat cine este noul locatar s'au hotărât să înceapă un boicot strașnic contra ei și nici unul din negustorii mahalalei n'au vrut să-l vândă nimic, profesioniștii nu-l executau comenzi și nici serviciul nu se angaja la ea.

Ca vânt la stătea mizerii a venit și stăpânul casei și l-a abzis chinia. Doamna Steinhell va trebui acum să părăsească această mahală puțină, unde rădăcina să-și găsească liniștea și să va căuta de sigur un loc în altă parte, unde sănt oamenii mai puțin formațiști, unde păcatele vechi se uită și se iartă mai ușor și lute.

— **Convocare.** Avem onoare a convoca adunarea generală ordinară a despărțământului Cluj al Asociației pe 11 Decembrie 1910 în comuna Măcișul unguresc.

Sedința se va ține la 1 oră d. a. în localitatea școlii române gr. cat. din loc. Ordinea de zi: 1. Deschiderea adunării. 2. Raportul Comitetului. 3. Alegerea ailor 3 membri pentru verificare și înalțarea nouilor membri.

4. Alegerea noului comitet al despărțământului Cluj. 5. Prelegere populară. 6. Închiderea adunării. Cluj, la 4 Decembrie 1910. *Dr. Valentin Porușiu*, secretar. *Dr. Victor Porușiu*, vice-președinte.

— **Un erou modern.** Un vapor american «King» s'a isbit de o bancă de nisip în preajma litoralului austral în golful Cernov. Capitanul vaporului pentru a lasufla curaj mateloților a făcut o față cât se poate de rece și pecând era primăjdia mai mare și a scos o țigară și-a început să fumeze. Dar cu toată liniștea lui mateloții își pierduseră cumpătul și vr'o șapte înși sărise ră deavasa într'o luntre de salvare, în vreme ce unii stobozau în apă altă luntre din pupa corabiei. Era să rămână singur pe bord și cu cea din urmă scinteala de nădejde, că totuși va putea salva vasul la o stăgă:

— Așteptați-mă și pe mine, nu plecați până mă întorc.

S'a coborât apoi în cabina sa și s'a adunat hăntile. Apa vuia prin deschizătura din pereți și vasul începuse să se clatine.

În fugă a urcat puntea și de pe bord a sărit în luntre. În aceeași clipă vaporul a dispărut în adâncuri, îngropând toate nădejile viteazului căpitan. Naufragiați după ce s'au luptat două zile cu valurile au ajuns la uscat și au debarcat în Tasmania.

— **Din Toronto.** Din Toracul mare ni-se scrie: Reprezentanța comunală din Toracul-mare în ședința sa dela 10 Noemvrie a. c. a decis închiderea birourilor în zile de Dumineci și sărbători. Propunerea aceasta s'a desbătut într'o ședință prealabilă a comitetului parohial, în numele cămă pârintelui-președinte Ioan Popescu, a transpus-o la proxima ședință a reprezentanței comunale, care cu unanimitate a decis închiderea birourilor. Tot cu acest prilej reprezentanța a cerut, ca la ședințele viitoare limba românească să servească de limbă protocolară (§ 20 art. 44 din anul 1868). Cu durere a constatat poporul fa-

tuul trist, că celalalt preot, Mariu Tempea a absentat atât dela ședința comitetului bisericesc, cât și dela cea a comitetului comunal. Cu toate că în ședința comitetului parohial s'a dezbătut și a-facerea biroulului, care a intenționat să edifice un al doilea birt în apropiere nemijlocită de școala și biserica noastră, iar poporul a sărit să protesteze în contra acestui veclnătuși primejdioase pentru biserică și școală, pârintelui Tempea absentează «quasi re bene gesta» tace molcom, își face urechea surdă și cercetează cu același afecțiune localul cărciumarului, — care plănua să și ridice al doilea birt lângă biserică și școlă, — ca și mai înainte. Deși l'conducătorul oficiului parohial, nu află de bine să anunțe oficios cauza aceasta nici forurilor administrative, nici celor bisericești. Iată deci două cauze de interes vital pentru comună, în cari preotul stă departe, ca și când d'sa n'ar avea datoria morală — a stării în corporațiunile comunale pentru închiderea birturilor în zile de Dumineci și sărbători...

După toate acestea menționând învina și moravurile sale detestabile, am dori să știm spre știri și orientarea poporul din comună, că pe cine slujește D'sa cu adevărat: biserica și neamul, ori birtul și strălucit? D-orrece faptele sale de pe timpul alegerilor dietale, precum și cele dela alegerile comitatense recente dovedesc vădit, că D'sa lucrează treptat la demoralizarea și surpărea încr-dării totale a poporului în sfârșirea preoției. Experiențele zilnice ne fac să desparăm de soarta acestui popor blajin și harnic, în fruntea cărui s'a căpănit un preot de talia D'sale. Deocamdată numai atâta! O.

— **Mulțămită publică.** Primim următoarele: Senatul bisericesc-școlar al parohiei Fodora-română, în ședința sa din 20 Noemvrie 1910, a hotărât a aduce și pe aceasta cale mulțămită domnului deputat Dr. Alexandru Vaida pentru frumoasa d'sale dăruire cu care ne-a surprins prin epistola d'sale de dtto 15/XI a. c. de a edifica pe spesele proprii și pe locul propriu o nouă școală confesională în satul nostru, punându-ni-o la dispoziție până când vom avea dreptul a propune și învăța în limba noastră românească.

Îl rugăm pe dl deputat să ne ierte, că dăm aceasta mulțumită și în public, dar o facem, mănâți de simțul nostru de recunoștință și aflându o și de bine, ca o faptă bună, cunoscută de toți — să mai aibă și alți imitatori azi, când lipsele sânt așa de arzătoare și mari.

Din ședința senatului bisericesc-școlar greco-catolic al Fodora-române, la 20 Noemvrie 1910. Vasile Hossu, preot gr. cat. Ioan Câmpian, curator primar.

— **Membru fondator al bisericeii ort.-române din Vêrșeș** s'a înscris dl Ioan Miclea învățător în retragere din Voivodinț sovind 500 coroane. Pentru această faptă nobilă i se exprimă și pe această cale mulțumite.

— **Aerografie peste ocean.** După cât se anunța din Paris ofițerii francezi din Rufique (Senegalia) au înfunțat sub conducerea majorului Vivet o stațiune de aerograme. Cu ajutorul acestora stau zilnic în contact cu o altă stațiune din Brazilia, care se află la o depărtare de 3200 chilometri peste ocean. Într'un rând pe vreme frumoasă le au reușit să susție un contact și cu turnul Eiffel, care zace la o depărtare de 4700 chilometri de bariera Senegaliei.

— **Ce fac fericiții muritori** Felul de a vâna plăcerea și popularitatea mulțimei dă mult de gândit stăpânilor de averi nenumărate din

Uniunea americană. Astfel milionarul Carnegie în setea de popularitate și reclamă, înfunțează bibliotecă, Rakefeller spitauri și azile pentru naufragați vieți și fiecare găsește un mijoc de aș plasa milioanele în scopuri de binefacere și cu intenție ascunsă de a fi iubit de mulțime. Văduva bogătanului Russel Lige însă a găsit un alt mijoc de a câștiga popularitate, care pelângă aceasta îl mai asigură și capitalul. Doamna Russel va clădi case într'un loc afară de Newyork, pe cari le va preda micilor funcționari, cari voesc să scape din aerul îmbăcsit al caselor cu chirie și din uriașul furnicar al capitalei, pelângă obligamentul ca în rate lunare să repătească prețul lor, astfel că aceștia ajung în proprietatea unui mobil aproape pe nimic. După planurile făcute, casele se vor zidi în finutul Long Island Forest Hill, care e situat la nouă mii de departe de Newyork. La început se vor clădi 1500 pentru tot atâtea familii, cari vor fi obligate să le plătească în rate lunare de câte 25 dolari. Casele vor fi edificii moderne și sânt destinate pentru clasa de mijloc, iar un alt plan se află deja în lucrare pentru colonizarea muncitorimii. Pentru executarea planului d'na Russel a pus la dispoziție 250 000 dollari.

— **Din moravurile poliției rusești.** Din Petersburg se anunță că ministrul Stolypin căpitanul de poliție, președintele parlamentului și toți deputații din opoziția dumei au primit dela Burzev mai multe scrisori din cari reiese că Azev și agenții secreți ai serviciului de siguranță au luat parte activă la organizarea mai multor comploturi îndreptate contra țarului. Scriitorul Burzev insistă să se facă o anchetă amănunțită, căci în cazul acesta va merge și el la Petersburg pentru a servi dovezile. Deputații opoziționali au hotărât să facă o interpelație în duma.

— **Știința și osemintele lui Tolstol.** Directorul institutului de phycho-nevrologie de la universitatea din Petersburg s'a adresat familiei Tolstol cu rugarea ca să cedeze craniul d'funcțului pentru studii științifice pe seama institutului. Creerii craniului i-ar scoate și i-ar așeza în muzeul universității, după ce i-ar conserva prin diferite injecții Familia Tolstol însă a refuzat cererea sub cuvânt, că cedarea craniului pentru astfel de scopuri e în contradicție apertă cu convinșerile ce profesa Tolstol despre știința farmaceutică.

— **Rugăciune cludată.** Un deputat clerical din Bruxela într'o voroare ținută în camera belgiana a cerit și următoarea rugăciune cludată: »Doamne, mântuiește-ne de anticlericali! Iușe Cristoase, mântuiește-ne de liberali și socialiști! Pârinte cereșc, care ne-ai creiat după asemănarea ta, dar care asămănare Tu cu greu vei descoperi o în liberali și socialiști, îndură-te spre noi! Fiul lui Dumnezeu, Mântuitorul lumii, care ți-ai varsat sângele pentru noi iar jertfa aceasta a Ta anarhiștii și comuniștii au nesocotit-o, îndură-te spre noi! Doamne, Sfințe sfințe, pe care mulțimea socialistă Te a alungat și Te a schimbat cu diavolul, îndură-te spre noi! Mântuiește-ne de oamenii aceștia, cari duc o viață nesocotită și se sfârșesc ca animalele! Doamne, scapă-ne de înscenătorii de turburări, de revoluționari, de hoști și tâlhari! Scapă-ne, o Doamne, de ucigăși, incendiari, de socialiști cari jupoaie țărâmintea, de înimici căsătoriei și de acelu, cari volesc să acapareze pentru ei bunurile materiale.

Rugăciunea aceasta cludată și unteă în țelul ei va fi tipărită și împărțita între credincioșii din Waasfeld.

— **Regele saxon în primejdie.** Din Raibi vine știri, că August Frederic, regele saxon, fiind la o vânătoare în munții Carintiei era să fie strivit de o lavină ce pornise cu o iuță mare la vale. În ultimul moment un oaspe văzând primejdia a smincit pe regele la o parte și astfel la scăpat, așa zicând, din gura morții. Mântuitorul regelui a fost viu felicitat pentru fapta aceasta îndrăzneșă.

Cei cari doresc: **mobile**

bune, frumoase, ieftine,

să se adreseze cu toată încrederea fabricanților de mobile Székely și Réti din Marosvásárhely, (Plaza Széchenyi 47).

La cerere prezentăm și în provincie bogata noastră colecție. La înțelegere expedim franco în orice parte a Ardealului. - Atelier de primul rang. - Mare asortiment de trusouri pentru mirese.

— **Nenorocire de trenuri.** Din Belgrad se anunță următoarele. O telegramă din Cuprija spune, că ieri între Cuprija și Sejk Rudnic un tren de mărfuri s'a răsturnat în adâncime. Focul stul și un frâner au murit imediat, iar alți trei frânari au fost răniți grav.

Din Lemberg se anunță, că ieri seară un tren personal din cauza macazului așezat greșit s'a ciocnit de niște vagoane din gară. Două dintre pasageri au fost răniți grav, iar alții mulți mai ușor.

— **Festival artistic în Craiova.** Sâmbătă 27 Noembrie v. 1910 va avea loc Un Festival pentru serbătorirea aniversării a VI a a fondării societății »Hora« dat de Societățile Muzicale Române »Hora« și »Filarmonica« din Craiova cu concursul doamnei Clotilda General Averescu, a d-nei Căpitan Brăescu, d-rei M. Mingarelli și al d-lui I. St. Paulian.

Program: Partea I. 1. Un scurt istoric al societății »Hora«. 2. I. Vidu. — Zis-a badea să nu joc. 3. C. Savu. — Hora dela Drăgășani, coruri mixte. 4. Cântec românesc, cântate de d-na Clotilda General Averescu. 5. C. Savu. Frunză verde ninifar (cu solo de tenor.) 6. B. Anastasescu. — Toanta, coruri barb.

Partea II 7. Mendelsohn. Concertul în mi minor, aranjat în Sextet. Pentru 2 violi, vioă, flaut și cello. 8. Verdi. — Aida, (cvatina) pentru soprană, cântată de d-șoara M. Mingarelli 9. Donizetti — Lucia di Lammermoor — sextet act II, pentru soprană, contraltă, 2 tenori, bariton, bas, cor mixt și piano 10. Dinicu Garofița, pout-puriu național pentru orchestră 11. Guerzia — Nina (Barcarola) Duo pentru soprană și bariton, cântat de d-na Cl. general Averescu și dl I. St. Paulian. 12 a) C. Savu. — Fa Marișo! (solo de soprană și bariton. 12 b) I. Vidu. — Trecui Valea coruri mixte. Maestru diriginte: Const. G. Anastasiu.

Observăm că compozițiile indicate la punctele 3, 5 și 42, sânt ale membrului intern al redacției noastre dl C. Savu, căruia îi aducem felicitări pentru acest frumos succes de a și vedea compozițiile popularizate în regatul liber al fraților noștri.

— **Vulcani în zona arctică.** Căpitanul Isachsen, cel mai recent explorator al polului Sud scrie într'un ziar din Cristiana că pe insulele Spitzberg a descoperit un vulcan și mai multe izvoare termale. Vulcanul nu mai lucrează de multă vreme, dar își păstrează și azi forma caracteristică. Când am ancorat la Bockbai — zice Isachsen — am văzut că temperatura golfului e mai caldă cu câteva grade ca ale orlalte. Un membru al expediției a intrat în insulă să vâneze cerbi și la întoarcere ne-a spus că a găsit mai multe izvoare termale. Profesorul Hoel, geologul expediției, a explorat terenul și a descoperit izvoare termale de 28 grade Celsius și a adus cenușă de vulcani. Pe urmă s'a examinat vulcanul și întreagă regiunea făcând măsurări exacte. Acesta are formă conică, pe coastele lui e puțină lavă, dar s'au găsit foarte multe pietri vulcanice, de felul celor din Pompeii. Are o înălțime de 500 metri și o groapă astupată arată craterul de odinioară. Cea mai mare parte a izvoarelor e la poala vulcanului, și sânt la fel cu renumitele terme din Yelovstone, unde apa se scurge pe terase și pe alocuri sânt bazine frumoase formate din margă. Intre izvoarele acestea sânt unele cari se scurg peste 40—60 de terase.

— **O sută mil de franci pentru o invenție.** Ziarul parizian »Journal Officiel« publică un anunț al ministrului de marină care spune, că un dăruitor necunoscut l-a trimis 100 mil de franci pentru premierea inventatorului unui aparat de salvare, care ar face posibil soldaților vaselor submarine, ca în caz de primejție să poată scăpa cu viață de pe vas. Numai inventatori francezi pot recurge la premiul acesta.

— **Ziaristi turci arestați.** O telegramă din Constantinopol anunță, că guvernul turcesc din motive necunoscute până acum a oprit apariția ziarelor »Turkia« și »Esek«. Unul a fost al partidului democratic, iar celalalt al celui socialist. Garanții ambelor ziare au fost arestați, iar contra mai multor colaboratori s'au pornit procese de presă.

x **Atragem atențiunea on. public,** că în Cluj (Kolozsvár) s'a deschis o nouă prăvălie de modă pen-

tru bărbați sub firma Hadady György. Firma specialistă recunoscută de toți pentru gustul ei fin, vinde articlii de modă bărbătească.

x **Kotányi János în Arad.** Firma renumită a lui Kotányi János, proprietar de moară de ardeiu, magazin de import de cafea, tea și de galanterie japoneză, care are filiale în lumea întreagă cu începutul săptămînei viitoare va deschide filială și în Arad, József-főherceg-út Nr. 30.

x **Din esenția mea se poate pregăti pe lingă o economisire de 200%** ieftin acasă după carte ușor și curat licher, rum, rachiu și coniac. **Esență pentru 1 litru 50 fileri.** Rachiu alai, Anisette, Piersică, Benedictin, Chartreus, Pere imperiale, Amar, Chimin, Cafea, Coniac, Maraschino, Roze, Vanilia, **Esență pentru 1 litru rum, de amanas și rum de lamaica 32 fileri.** **Esență pentru 1 litru rachiu de prune, de drojzii și trebere 20 fileri.** **1 litru spirit de 96% rafinar 2 cor. 20 fil.** Părul cărunț și mustața cărunță se vopsesc bine cu vopseana »IDEAL« pentru păr care e nestricăcioasă. Prețu l 3 cor. Se află de vânzare în toată coloarea la **Fekete Mihály,** droguerie la »Iger« în Murăș-Oșorheiu (Marosvásárhely).

x **Birou de informație» în Budapesta.** Atragem atențiunea publicului cetitor asupra inseratului cu titlul de sus din numerii noștri de Duminecă.

x **La croitoria universală.** I. Petrașcu, Sibiu — Nagyszeben, Strada Csnădiei Nr. 30, Telefon 721. Se pregătesc cele mai frumoase haine, după croială cu șic, pentru civili: fracuri, saloane, jachete, sacouri, pardesiuri, paltoane etc. Asemenea să execută pentru oficeri și voluntari, tot felul de uniforme, iar în depozit se află diferiți articli pentru uniforme: săbii, chipiuri, portofee, mănuși etc. Atrag deosebita atențiune asupra reverenzilor preoțești, ce se pregătesc în atelierul meu, după moda cea mai nouă. Comandele se pregătesc în timp foarte scurt.

x **Atragem și pe calea aceasta atențiunea on. părinți,** ca cumpărările de Crăciun să le efeptuiască la **Kovács Béla** magazin de modă pentru copii, **Cluj-Kolozsvár Király tér nr. 1.** În întreg Ardealul acesta este unicul magazin de articli pentru îmbrăcăminte copiilor. Firma garantează pentru calitatea bună a mărfurilor ei și pentru serviciu prompt. În provincia trimete mostre din orice articlii în branșa aceasta.

Magazinul poate fi cercetat fără obligamentul de-a cumpăra.

Dr. Stefan Tămășdan,

medic univ. specialist în dentură,
Arad, vis-à-vis cu casa comitatului.
Palatul Fischer Edz. Poarta II.
Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. a.

Poșta Redacției.

E. G. Nu te mulțumește răspunsul nostru din trecut? Crezi că poezia totuși e bună?... N'ai decit să îți aduni colegii de școală și să primești «o rezoluție» împotriva criticei noastre.

Acum «rezoluțiile» sînt la ordinea zilei.

Noi. Credem că nu e bine să discutăm chestiunile aceste delicate în public. Sîntem convinși că dacă vați adresa frunțașului în chestiune, ați primi lămuriri mulțumitoare.

Poșta Administrației.

Petru Ardelean, Vasand. Am primit 1460 cor. până la finea anului 1910.

Poșta Librăriei.

Rugăm pe respectivul domn care prin poșta din Temes Hidegkut ne-a trimis 5.52 Cor. să ne comunice ce-a comandat, deoarece cuponul mandatului s'a pierdut.

Redactor responsabil: Iuliu Glurgiu.
»Tribuna« institut tipografic, Nichin și conș

Dentist român în Arad.

VIRGIL MUNTEAN

Szabadság-tér Nr. 3. Lângă farm. Rozsnyay.

Dinți artificiali în cauciuc dela 4 cor. în sus. Coroane de dinți în aur 24 cor. Dinți cu șurub în aur și platină 20 cor. Poduri în aur și aluminiu, cari nu se pot scoate din gură, în preț cât se poate de moderat și în rate lunare. — — — Garanția până la 10 ani. Reparaturi la pieze făcute de mine se efeptuiesc gratis. Celor din provincie se efeptuiesc lucrările în aceeași zi.

Aviz pentru sănătate!

Azi, când s'a pus în circulație atâtea medicamente numite miraculoase, dar, care tind însă numai la despolarea publicului, ne bucurăm, că putem atrage atențiunea on. public asupra preparatelor pe cari, ca și serul următor Erhlich, a profesorului berlinez, contra molipsirii singelui, medicii le întrebuințează cu succes și pentru aceeași Exc. Sa ministrul de interne a permis punerea lor în circulație. Preparatele acestea se numesc:

Șpirtul Inda și Unsoarea Inda

despre cari revista »Kir. Természettudományi közlöny« Nrul 171 scrie următoarele: »In Ardeal în riuul Oit crește un soi de burete mai cu seama lipit pe iazuri, care în comitatul Treiscaunelor din vremuri străvechi se folosea cu succes contra du erilor reumatice și podagreii și care se pregătește, la ordin medical, în farmacia lui Balázsovich Sándor, din Szepsiszentgyörgy și care se pune în circulație în întreagă lumea sub numirea de Șpirț Inda și Unsoarea Inda. Din experiență pot spune că succesul e sigur.«

Pe baza experiențelor proprii și a vindecărilor succesive Șpirțul Inda și Unsoarea Inda, le recomandăm călduros pentru alinarea durerilor reumatice și de nervi, pentru că în scurtă vreme i-se obsearvă urmările vindecării.

Dr. conf. Vilmă Hugonnay, Dr. Ludovic Rózsaffy, medicul șef al poliției reg. ung. de stat în Budapesta, Dr. Iuliu Tóthfalussy, medicul șef al căilor terate reg. ung. din Budapesta, Dr. Rudolf Kálay, medic șef director de spital în Nyiretyháza, Dr. Iosif Szekeres, medic șef, director de spital în Nagykanizsa, Dr. Geza Hajniss, profesor priv. de univ. în Budapesta.

Dacă local mi ar permite am putea să mai amintim numele multor medici renumiți, cari toți dovedesc, că Șpirțul Inda și Unsoarea Inda, sunt singurele preparate vindecătoare extern contra reumei, podagreii, durerii de membre, durerii de cap, boalei de nervi, junghierilor în casă, mănăcirmei, iar intern contra lipsei de apetit, de gât, și contra răgușecii. Unsoarea Inda se folosește numai extern și costă 2 cor. Șpirțul Inda se folosește atât extern cât și intern și o sticlă mare costă 2 cor. o sticlă mică 1 cor. În rubrica aceasta a avizului s'au nitar în fiecare săptămână vom publica părerea m. dicitilor despre medicamentele cari sau dovedit de bune și a căror folosință o recomandăm citi orilor noștri. Șpirțul Inda și Unsoarea Inda le pregătește Balázsovich Sándor, farmacie la »Coroana« în Szepsiszentgyörgy de unde pentru 6 coroane se trimite franco în orice parte 3 porțiuni. Se capătă preste tot locul!

Dentist în Cluj.

NAGY JENŐ

» specialist pentru dinți artificiali fără pod în »
CLUJ-KOLOZSVÁR.

(La capătul străzii Jókai, în casa proprie.)

Pune dinți și cu plătire în rate pelângă garanția de 10 ani.

Dentist în Cluj.

Credit pe ipotecă, pe cambila

și pentru oficianți
mijlocește

Herzog Sándor

ARAD,

str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 376.

Invitat pentru licitație de lemne.

Lemnurile din pădurea comunei Forotic de pe teritoriul de 43.1 jugh. cat., fosta proprietate a urbariaștilor, în 12 Decembrie n. 1910 după amiază orele 2 se vor vinde la licitație publică la casa comunală din Forotic (Forotik, Krassó-Szörény m.) când totodată și oferte în scris închise. Conform prețurii, se va vinde următoarele:

lemn pentru foc de stejar,	2648 m. cubici.
lemn pentru foc de stejar,	3730 m. cubici,
cer, și carpin.	78-128 coroane.

Ofertele, închise provăzute cu timbru de 1 cor. se trimită mai târziu până la 12 Decembrie 1910 la 2 ore d. a. la președintele urbariaștilor în Forotic, u. p. Kákova; în ofertă prețul de vânzare pentru grupa de lemne de pe teritoriul se însemnează cu cifre și cu litere, ca să se evite orice ofertă care să nu aibă condițiile de licitație contractului și se supune aceluia.

Deodată cu ofertele să se trimească la adresa președintelui urbariaștilor un vadiu de 10% din valoarea de exclamare, sau să se depună înainte de începerea licitației publice.

Ofertele necorespunzătoare condițiilor de vânzare, neasigurate cu vadiul recerut precum și întârziate sau făcute pe cale telegrafică nu vor fi luate în considerare.

Condițiile contractului și a vânzării se pot vedea la președintele urbariaștilor în Forotic, sau la curatorul siivanal cercual reg. ung. din Vársece.

Grădile mai apropiate de pădure sunt Surduc (Surduk) și Forotic (Forotik) adevărate cale de 4 chlm. Stațiunea poștală, telegrafică și gara la Forotic. Dat în Forotic luna Noembrie 1910.

Pavel Iova
președinte urbarial.

Caut

un candid. de avocat cu praxă

cu lângă condițiuni cât se poate de favorabile.

Dr. Aurel Nyilvan, avocat
în Nagysomkút.

Societatea pe acții

Holandeză

pentru asigurarea vieții.

(Algemeene Maatschappij van Levensverzekering en Lijfrente)
Amsterdam.

Direcțiunea pentru Ungaria:

Budapest, Hollandi-udvar,
(palatul propriu, Piața Kalvin, Strada
Baross și Calea Üllői-ut.)

La finea anului 1909 au fost sumele asigurate

peste 358 milioane Cor.

Suma totală rezervei premiilor 107 mill.
216.324.96 Cor. A plătit asiguraților până
în prezent 96 mill. 370.016.33 Cor.

Premiile cele mai ieftine.

Prospecte sau alte deslușiri dau cu plăcere Direcțiunea pentru Ungaria în Budapesta și reprezentanții societății din țara întreagă precum și

Dirigența pentru Ardeal:

Fritz Prediger jun. Brașov, Str. Neagră 14,
și Agentura pentru Sebeșul-săsesc (Szászsebes) și jur:

Ioan Pavel și Heinrich Schunn, învățători.

Invenție nouă!

Invenție nouă!

Moară de oțel pentru întrebuintare în economie și acasă, macină excelent orzul, cucuruzul și grâul, se învârtă cu mâna, puterea de muncă a unui băiat de 6 ani, 1 kilogram pe minut - pe lângă garanță și numai într-o mărime.

Prețul 14 coroane.

Fac aparate pentru desfacerea sămânței de lucernă și trifoiu de mână cu puterea ori cu mâna, de aplica în mașina de îmblățit ori de sine stătătoare. Prețurile să se întrebe.

Kádár Gyula

fabrică de aparate de desfăcut sămânța trifoiului și atelier de reparaturi de mașini

ORADEA-MARE
Nagyvárad) Vilánytelep mellett.

F. Stoiber

mănușer

Heltauer-g 57. SIBIU. (Nagyszeben.)

Mare depozit de mănuși de piele glacé, svedeză, nappa și alte pieluri fine. Dantele de mătăsă și zăbranic, mănuși. Totfelul de bandage pentru hernie simple și duble, diverse centurione de tot felul, bandagi, apoi ciorapi de bărbați și de femei și ruf. Aparate pentru îndreptarea corului pla copii și fete, cordoane

— pentru bărbați, dela cele mai simple până la cele mai fine, irigatoare, mănuși de cauciuc, jerturi de cauciuc și perinute de cauciuc pentru călătoria în tren, ciorapi de cauciuc, diferite articole igienice de cauciuc din Franța pentru bărbați și pentru femei. Toate fiind numai de calitate cea mai bună și — în prețurile cele mai ieftine. —
Moșoale au prețul redus!

Ústředná banka ucastinny spolok

Budapest, V., Sas-utca 24

care lucră sub patronajul Ústředni banka ceskych sporitelen din Praga, deschide concurs la postul de

corespondent român

rămas vacant. Dela recurenți, afară de limba română se recere, a știți atât în scris cât și în cetit limba maghiară. Cei cu praxă vor fi preferiți. Ofertele sunt a se înainta direcțiunei, pe adresa de mai sus. Postul e de a se ocupa imediat după acceptare.

Caut un candidat de avocat

român cu praxă. Postul e de a se ocupa în 1 Ianuarie 1911.

Dr. Iustin Pop,
advocat în Déva.

Nou magazin de blănărie.

Am onoare a aduce la cunoștința stimatului public din loc și jur că, am deschis un magazin de specialitate, bine asortat, după cele mai moderne cerințe

în palatul contelui Nádasdy din Arad strada Forray.

Am în depozite: șaluri și blăni pentru femei, căciuli și manșoane, apoi pentru stradă și haine de călătorie etc. Primesc din a est ram orice lucrări noi și reparaturi, îngrijire pentru vară etc.

Scopul meu e să servesc on. clientele marfă și lucru bun, pe lângă prețurile cele mai moderate.

Cerind sprijinul on. public, semnez

cu distincție stimă:

Kovács Géza
blănar.

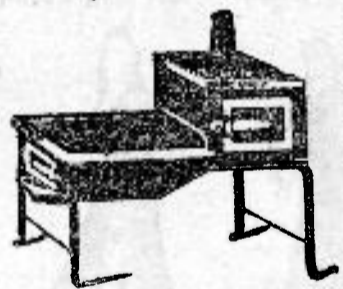
GERGELY ANDRÁS

— tinichier (bădigar) —

Mare magazin de vietre de fier (șparcherturi)

Cluj-Kolozsvár, Óvár,
Strada Mátyás király.

Comandele și reparațiile se primesc și execută prompt și conștiințios. Prețuri convenabile.

Ieftinul tîrg de Crăciun a lui

Aszódi

Nagyvárad, Str. Kossuth. (Palatul SAS.)

Aduc la cunoștința prea onoratului public din loc și jur, că mi-au sosit din proaspăt fructe sudice. Curmale stafide, smochine, castane uriașe de Tirol, alune italiene, nuci de cocos, portocale dulci ca mierea și lămâi coapte, fructe sudice zaharisite, prăjituri admirabile pentru ceai, cele mai nobile soiuri de ceai chinezesc, romuri engleze și franceze veritabile pentru prețuri surprinzător de ieftine. Bogat asortiment de bomboane de Crăciun și Anul-nou. Cafea prăjită proaspăt din 8 mixturi, din care rog on. mușterii să facă o comandă de probă.

Cu deosebită stimă:

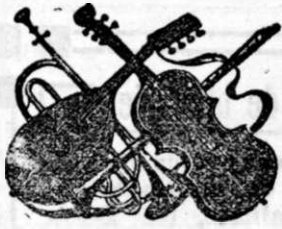
Aszódi Mihály

import direct de cafea și ceai din Triest mare negustor de zaharicale.

Numărul telefonului în tot comitatul 635.

Babós Béla

fabricant de instrumente muzicale în Sibiu, (Nagyseben) Piața-mică 24.

Unicul fabricant în Sibiu. Cel mai ieftin și cel mai bun depozit de cumpărat pentru orice instrumente, precum: violine, țiteri, clarinete, harmonice, și totfelul de instrumente de suflat din alamă, etc.

Cele mai bune și mai ieftine corzi de violine. Mare depozit de Gramofoane în diferite mărimi, precum și Scala-Record. Mare asortiment de plăci pentru gramofoane cu prețuri ieftine. Comandele se efectuează prin trimiterea banilor înainte sau prin rambursă. Reparaturile se execută artistic și cât se poate de prompt.

Dacă voiți să cumpărați mezeluri și șuncă
— din loc curat și pregătite gustos —

Să vă adresați:

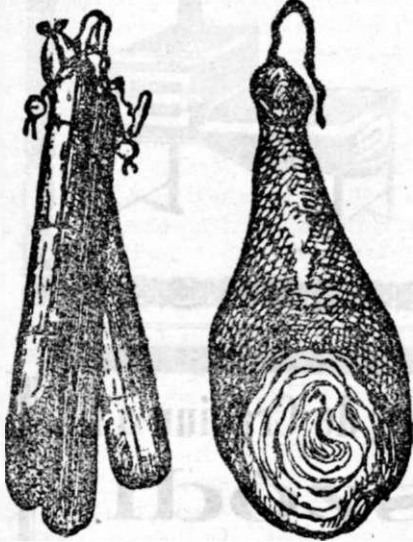
către fabrica de măcelărie și cârnărie cu putere electrică (fond. în a. 1879) a lui

LÁSZLÓCZKY TESTVÉREK

CLUJ—KOLOZSVÁR, Mátyás király tér 23. (Iparospalota)

unde se pot căpăta zilnic următoarele mezeluri:

Pariser	— — —	Cârnat șuncă	— — —	Galantin de mai	— — —
Cr nolîn	— — —	Rollui șuncă	— — —	Masaie	— — —
Extra	— — —	Rusece	— — —	Ficior umplut	— — —
C și de carne	— — —	Rollut rusece	— — —	Mortadella	— — —
Caș cu măieș	— — —	Paraneu	— — —	Gotha	— — —
Cârnași p. v. âtorî	— — —	Măieș rece	— — —	Measel	— — —
Cârnași cu sl. p. vânăt	— — —	Caș rece de măieș	— — —	Caș de limbă	— — —
Saramă de vavă	— — —	Pastete de mai	— — —	Sângerete cu slăină	— — —
Pastete de sânge	— — —	Rollui de pept	— — —	Limbă umplută	— — —
Caș de porc I	— — —	cu felurite umflături ș.a.	— — —	Rollui de carne	— — —
Caș de porc II	— — —	cu sânge, mai, limbă.	— — —	Galantiu de v. țel	— — —
Cași de ur chi	— — —	Tortă de carne	— — —	Pastete de ciuperci	— — —
Cartaboș n. gru	— — —	Craovean	— — —	Pastete de mai de găscă	— — —

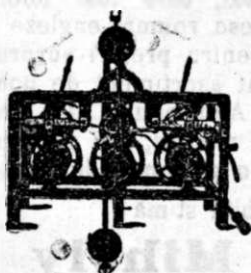
Comandele, atât cele din provincă cât și cele din loc, se execută prompt și în calitate neexceptionabilă,

Recomandăm preparare proprii, precum și șuncă de Cașovia și Praga, carne fină, slănină albă, afumată, ardeată, fiartă și pentru unsoare și unsoare proaspătă de porc.

Cărnuri proaspete, ș. a. carne de vită, de vițel mare și sugător zilnic carne de porc și de miel dimineața dela orele 6—1 și d. a. dela, 3—8¹/₂.

Geasornice de turn

pentru palate, case comunale, fabrici, locuințe private regulează și aranjază mai favorabil:

Müller János,

Succesorul lui Mayer Károly dela prima aranjare cu vapor a fabricii de orologerie din:

Budapesta, VII., Tököly-ut 52.

(Casa proprie)

Cataloge și specificări de prețuri trimite gratis și franco.

Prima atelier ardelenesc aranjat cu putere electrică pentru scobire
pietrelor și fabrica de pietrii monumentale.

GERSTENBREIN IAMÁS OS TARSA sculptor și meșteru piatră

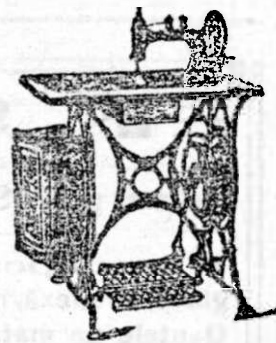
Atelierul central al magazinei: **Kolozsvár, Dézsaná-s. 21.**

Magazin de pietrii monumentale, fabricate propriu din: marmoră, labrador, granit, sienit etc. Kolozsvár, Ferencz József-út 25.

Biroul Central:

Nagyseben, Fleischer gasse 17.

Filiale: Déva, Nagyvárad.

Mașini de cusut și gramofoane cu plătire în rate.

Mare asortiment la:

Joan Kalenda

Oradea-mare — Nagyvárad

lângă biserica Holdaș. Telefon pentru întreg comitatul 245.

Artefactele de Granit și peatră de Var.

Knott József, Majdán.

Prima fabrică Lugoșană de Cement și

Intreprindere pentru lucrări de Beton.

Intreprinzător de clădire.

Telefon nr. 119.

Cancelaria Fabricii de Cement și clădire:

LUGOȘ, str. Buziașului, vis-à-vis de casa vamei.

Artefactele mele sunt aranjate cu cele mai nouă mașini sfarmatoare, prelucrătoare și lustruitoare de peatră și întreprind ori-ce lucrări de pietrărie în granit sau în platră de var. Pe comande furnizez în cel mai scurt timp pietrii și lespezi de peatră prelucrate. Lucrări de sculptorie se pregătesc după desenhuri cu cea mai mare punctualitate. Furnizez: bolovanii, peatră cloplită, prund de granit și sfărâmături de granit pentru prunduire de drum, precum și la tot felul de lucruri de pardositor, pietrii de acoperit și marginit.

Aviz!

La **FĂGETANA** institut de credit și de economii ca societate pe acțiuni în Făget (Facset), *contra unei rate săptămânală de 1 coroană și a unei taxe de asigurare minimală (niște fileri) își poate asigura tot natul (bărbați și femei), care e în etate între 20—60 ani și intră ca membru în secțiunea »Depuneri încoplate cu asigurare de viață» introdusă la susnumitul institut —, suma de*

1000 coroane adecă unamie coroane.

Primirea atârână însă, dela rezultatul vizitării medicale.

Plățile se solvesc săptămânal sau pe mai multe săptămâni înainte, și din partea institutului se manipulează ca depuneri și se fructifică cu 4% interese.

A'estea depuneri orișicând se pot abzie și în acest caz — cu considerare la regulamentul referitor la acest ram de operațiune, suma depusă, se estradă deponentului cu interese cu tot.

La cazul că deponentul în decurs de 15 ani își plătește ratele regulat la finea anului al 15-lea — după fiecare rată săptămânală de 1000 coroană, primește câte 1000 coroane dela susnumitul institut.

Iar la cazul, că intervalul de 15 ani orișicând ar înceta din viață, chiar să fi plătit și numai o singură rată, — după fiecare rată săptămânală de 1000 coroană, primesc următorii lui legitimi, sau persoana în laborul căreia s'a asigurat, câte 1000 de coroane, la 30 zile după documentarea încetării din viață a deponentului.

Suma sc. dentă cu în etarea din viața a deponentului e asigurată de cea mai mare societate de asigurare Olaneză »Algemeene Maatschapij van Lebensverzekeringen Lijfrentes» din Amsterdam (reprezentanția pentru Ungaria în Budapesta) și se plătește prin »Făgetana» institut de credit și economii în Facset

Depunerea minimală e săptămânal 1 coroană, contra căreia se asigură 1000 coroane și depunerea maximală e săptămânal 50 coroane, contra căreia se asigură 50 000 coroane pentru ajungerea termenului de 15 ani, sau pentru cazul de moarte înainte de împlinirea acestui termen.

Deci contra unei depuneri săptămânală minimală, la tot natul i-se dă prilejul de-o parte la acia, ca să și agonisească o sumă considerabilă, cu care își poate asigura traiul liniștit în viitor, iar de altă parte acelacă la cazul de moarte, familia sa, să aibă capitalul de lipsă pentru traiul vieții.

Pe baza acestor depuneri institutul »Făgetana» acoardă și împrumuturi. — Femei și bărbați, tot o formă de taxă de asigurare plătesc. — Membrii din provincie prim sc. ceuri cu cari pot plăti gratuit taxele. — Înformațiuni mai detaliate, la cerere se dau gratuit.

„Făgetana“

institut de credit și economii în Facset.

Haas = Károly

primul armurar și optician din Szabadka, Egres-u. (Uri Kasinó).

Mare asortiment de arme și biciclete

de cea mai bună fabricație precum și părțile constitutive ale acestora. Se primesc pe lângă garanție și prețuri moderate tot felul de reparaturi d arme de orice soi, mașini de cusut, biciclete gramofone, mașini de scris, precum și prefacere armelor și reparări din acest ram. Serviciu punctual și conștințios.

Cele mai moderne și cele mai practice bănci higienice de școală și mobilarea locuințelor, hotelurilor, spitalelor și

școlaelor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune materiale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se livrează numai de către firma

Bennhardt Rezső utóda

Brassó, str. Fekete nr. 33.

Tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinării. —

= Atelierul de fotografiat a lui =

Csizhegyi Sándor

Cluj—Kolozsvar, Piața Mátyás király-tér Nr. 26.

(Lângă farmacia lui Hintz).

Aici se fac și se măresc cele mai frumoase fotografii, deasemenea acvarele, picturi în olei, specialități pe pânze ori mătase cari prin spălare nu se strică. La firmă fiți cu băgare de seamă n'o confundați, Cluj—Kolozsvar, piața Mátyás király-tér 26, lângă farmacia lui Hintz. Referindu-vă la »Tribuna» veti avea favor în prețuri.

— Telefon pentru oraș și comitat Nr. 318. —

Atelierul special de reparat al renumitei firme:

Schmerek E.

— Temesvár-Józsefváros, Bonház-u. 14. —

Primește tot-felul de reparări și transformarea motoarelor cu benzin, gaz și ulei brut, absorbitoare de gaz, locomobile cu benzin și ulei brut și Arlapuri p. trierat. Bastimente cu benzin, pompe-motor. Mașină de fabricat ghiață. Montări specialiste de mori cu prețuri moderate, precum și reparări de automobile, bastimente și biciclete-motor. Depozit de articlii tehnici. Filtre magnetice. Unsovi. Material de condensatiune. Arzătoare cu acetilen. Material pentru instalări cu electricitate. Cereți catalog de prețuri și prospect gratuit. — Serviciu conștințios — Telefon pentru oraș și comitat Nrul 318. —

Piese muzicale de Tib. Brediceanu

Doine și cântece.

(Voce și p'ano).

CAIETUL I.

Foaie verde, foi de nuc.
Cântă puiul cucului.
Bădișor depărțișor.
Spune mândr' adevărat.
Vai, bădiță, dragi ne-avem.
Cine m'aude cântând.
Bade, zău, o fi păcat.
Bagă, Doamne, luna 'n nor.

CAIETUL II.

Știi tu bade, ce mi-ai spus.
Vino, bade, iar acasă.
Năcăjit, ca mine, nu-i.
După ochi ca murele.
Floare fui, floare trecui.
Cântec haiducesc.
Trageți voi boi!
Cine n'are dor pe vale.

Jocuri românești.

(Piano solo).

CAIETUL I.

Lugojana.
Măzărica.
Ardeleana (ca'n Banat) I.
Pe picior I.
Ardeleana I.
Brău I.
Hora.
Ardeleana (ca'n Bănat) II.

CAIETUL II.

Ardeleana (ca'n Banat) III.
Ardeleana II.
Pe picior II.
Țarina.
Învărtita I.
De doi.
Ardeleana III.
Brău II.

CAIETUL III.

Brău III.
Hațegana.
Ardeleana (ca'n Banat) IV.
Învărtita II.
Pe picior III.
Ardeleana (Abrudeana) IV.
Ardeleana (ca'n Banat) V.
Brău IV.

Prețul unui caiet: cor. 4.— (fr. 5.—)

Preludiu și Hora din »Serata etnografică», pentru piano, ediția II.

Rândunica, vals, pentru piano, ediția II.

Viorele, vals, pentru piano, ed. II.

Nou! — Aurora, vals pentru piano. — Nou!

Prețul à cor. 2.— (fr. 2'50).

De vânzare la toate librăriile românești.

Depozit general la:

Librăria Arhidiecezană în Sibiu. (Nagyszeben)